

DOĞU ANADOLU İHRACATÇILAR BİRLİĞİ

HAZIRLAYAN
MUTLU YILMAZ

Bu yayın, KOSGEB Tematik Proje Destek Programı Kapsamında, Doğu Anadolu İhracatçılar Birliği tarafından yürütölen "İhracat Danışmanlığı Programı" kapsamında hazırlanmıştır.

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

A

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

ACCEPTANCE LETTER OF CREDIT

(Bkz. Kabul Kredili Akreditif)

ACTUAL EXPORT

(Bkz. Fiili İhracat)

ACTUAL IMPORT

(Bkz. Fiili İthalat)

AÇIK HESAP

(*OPEN ACCOUNT*)

(Bkz. Mal Mukabili Ödeme)

ADİ /BASİT AKREDİTİF

(*FIXED LETTER OF CREDIT*)

Bir kez kullanılan ve yenilenemeyen akreditiftir.

ADVISING BANK

(Bkz. İhbar Bankası)

AD VALOREM GÜMRÜK VERGİSİ

(*AD VALOREM CUSTOMS DUTY*)

İthal edilen eşyaların değerleri üzerinden alınan gümrük vergileridir.

AFFREIGHTER

(Bkz. Donatan)

AIR WAYBILL

(Bkz. Havayolu Taşıma Belgesi)

AKREDİTİF (*LETTER OF CREDIT*)

Milletlerarası Ticaret Odası (MTO) tarafından geliştirilen uluslararası ödeme şekillerinden birisidir. Akreditif, banka/

bankaların lehtara (genellikle satıcı) vermiş oldukları şartlı (uygun belge ibrazı karşılığında) bir ödeme garantisidir.

AKREDİTİF İHBARI

(*ADVICE OF CREDIT*)

Akreditifin açıldığının ilgili banka tarafından lehtara bildirilmesi

AMİR

(*APPLICANT*)

Akreditifli işlemlerde, akreditifin açılması için talepte bulunan taraf anlamına gelir.

AMİR BANKA

(*ISSUING BANK*)

Akreditifli işlemlerde, bir amirin talebi üzerine veya kendi adına bir akreditif açan banka anlamına gelir.

ANALİZ BELGESİ

(*CERTIFICATE OF ANALYSIS*)

İthalatçı veya kamu kuruluşlarının ithal edilecek malın niteliğinin veya saflığının bilirkişi tarafından belirlenmesini gerekli görmeleri durumunda, mala ait numunenin bağımsız kurum ve kuruluşlar tarafından yapılan analiz sonucunu gösteren belgedir.

ANNEX

(Bkz. Zeyilname)

ANTI - DAMPİNG

İç pazarlara oranla ihracat pazarlarında malların daha ucuza satılmasını önlemek

amacıyla hükümetin ithalat üzerinde aldığı kısıtlamalardır. GATT çerçevesinde damping, bir ürünün benzer bir ürünün ihracatçı ülkede tüketim için satışa sunulan fiyattan daha düşük fiyatla ihraç edilmesi şeklinde tanımlanmaktadır.

ANTI –DAMPİNG VERGİSİ

(*ANTI DAMPING DUTIES*)

Dış ticarete bazı ülkelerin ihraç ürünlerinde damping yaparak haksız rekabeti engellemek, ithalatçı ülkenin yerli ürün fiyat dengesini korumak amacıyla uygulanan gümrük vergisi türüdür.

ANTREPO

(*WAREHOUSE*)

Dış ticaret işlemleri açısından, herhangi bir vergi veya resimleri ödenmemiş gümrüğe tabi bir eşyanın ülkeye giriş aşamasında bekletildiği geçici depolardır.

ANTREPO MAKBUZU

(*WAREHOUSE RECEIPT*)

Eşyanın saklanmak üzere antrepoya alındığını gösteren alındı belgesi

ANTI DAMPİNG VERGİLERİ

(*ANTI DUMPING DUTIES*)

Ülke hükümetlerinin kendi üreticisini haksız rekabetten korumak için ithal edilecek malın üretim maliyetinin altında ülkeye girişini engellemek amacıyla almış olduğu vergidir.

APEC

(*ASIA- PACIFIC ECONOMIC COOPERATION*)

(Bkz. Asya Pasifik Ekonomik İşbirliği)

APPLICANT

(Bkz. Amir)

ARAŞTIRMA GELİŞTİRME (AR-GE)

(*RESEARCH AND DEVELOPMENT, R&D*)

Özel veya kamu sektöründe faaliyet gösteren herhangi bir kurumun, bilim adamları ve mühendisler istihdam ederek, ilgili kurumun çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetlerin tümüne verilen isimdir.

ARDİYE

Gümrüklü alanlara gelen konteyner ve diğer yüklerin kapalı ve açık sahalarda saklanması, depolanması, etiketlenmesi, paketlenmesi ve benzeri katma değerli hizmetleri ve bu hizmetler için ödenen ücreti ifade eder.

ARMONİZE SİSTEM NOMENKLATÖRÜ

(*HARMONIZED SYSTEM NOMENCLATURE*)

Gümrük vergileri kapsamında kullanılan, Brüksel Gümrük Nomanklatörü yerine hazırlanan ve Türk Tarife Cetvelinin temelini oluşturan eşya tasnif sistemidir.

ASEAN

(ASSOCIATION OF SOUTH-EAST ASIAN NATIONS)

(Bkz. Güneydoğu Asya Milletler Birliği)

ASSEMBLE INDUSTRY

(Bkz. Montaj Sanayi)

ASTARYA

(LAY TIME)

Yükleme veya boşaltmanın azami kaç gün, saat ve dakika içinde yapılacağını gösteren bir deyimdir.

ASYA PASİFİK EKONOMİK İŞBİRLİĞİ

(ASIA-PACIFIC ECONOMIC COOPERATION, APEC)

Asya ve Pasifik bölgesinde ekonomik genişleme sürecini ve refah seviyesini artırmak için 1989 yılında 18 devlet ile kurulan ekonomik entegrasyondur. Genişleme süreci ile birlikte üye sayısı 21'e çıkmıştır.

A.TR DOLAŞIM BELGESİ

Avrupa Topluluğuna dahil ülkelerle Türkiye arasındaki doğrudan ticarete, sanayi ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerinin serbest dolaşımında olduğunu kanıtlayan, ihracatçı ülke tarafından düzenlenen belgedir.

ATA KARNESİ

(ATA CARNET)

ATA (Admission Temporary Agreement) Karnesi, taraf ülkeler arasında başka herhangi bir belge gerekmeksizin eşyanın geçici ithalat ve ihracatına olanak sağlayan bir gümrük belgesidir.

AUTONOMOUS TARIFF SYSTEM

(Bkz. Otonom Gümrük Tarife Sistemi)

AVAL

(BILL/DRAFT GUARANTEE)

Polİçe veya ticari senetlerden doğan borca başka bir tarafın kefil olunmasına denir. Dış ticaret sürecinde özellikle kabul kredili mal mukabili ve kabul kredili vesaik mukabili ödeme yöntemlerinden poliçeye bankların kefil olma sürecini ifade eder.

AVARYA

(AVERAGE)

Deniz ticaretinde gemiye ya da yüke gelen zarar kapsamında, bu zarardan gemi ve yük sahiplerine veya onların sigortacılarına düşen paya verilen isim.

AVRUPA ATOM ENERJİSİ TOPLULUĞU

(EUROPEAN ATOMI ENERGY COMMUNITY, EURATOM)

25 Mart 1957 tarihinde Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun da kurulmasını öngören Roma Antlaşması'nın imzalandığı günde kurulmasına karar verilmiştir. Bu örgütün amaçları ise, nükleer güç için model bir pazar yaratmak, bunu topluluğa üye ülkeler arasında dağıtmak ve arta kalan enerjiyi topluluğa üye olmayan diğer ülkelere satmaktır.

AVRUPA BİRLİĞİ

(EUROPEAN UNION, EU)

Avrupa Birliği, 1992 yılında imzalanan ve 1993 yılında yürürlüğe giren “Maastricht Anlaşmasıyla” daha önceleri kurulan “Avrupa Ekonomik Topluluğu”, “Avrupa Kömür Çelik Birliği” ve “Avrupa Atom Enerjisi Topluluğunun” birleşmesi ile oluşan bir ekonomik birliktir.

AVRUPA BİRLİĞİ ÇEVRE ETİKETİ

(EUROPEAN UNION ECO LABEL)

Avrupa Birliği'nin Eko-Etiket (çevre etiketi) uygulaması, tüketicilerin daha yeşil ürün ve hizmetleri ayırt edebilmelerine yardımcı olmak amacıyla başlatılmış gönüllü bir uygulamadır.

AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU (AET)

(EUROPEAN ECONOMIC COMMUNITY, EEC)

1957 yılında imzalanan Roma Anlaşması ile Almanya, Fransa, İtalya, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg arasında kurulan ve bugünkü Avrupa Birliğinin temelini oluşturan topluluk.

AVRUPA KALKINMA FONU

(EUROPEAN DEVELOPMENT FUND, EFD)

Roma Anlaşması ile Avrupa Ekonomik Topluluğu (AET) birlikte kurulan fon, kalkınmakta olan ülkeler için hem sosyal anlamda hem de ekonomik anlamda mali kaynak sağlamayı amaçlamaktadır.

AVRUPA KÖMÜR VE ÇELİK TOPLULUĞU (AKÇT)

(EUROPEAN COAL AND STEEL COMMUNITY, ECSC)

Topluluk 1949 yılında Avrupa Konseyi'nin kuruluşunda, Fransa Dışişleri Bakanı Robert Schuman tarafından hazırlanan planın, Almanya, Fransa, İtalya, Belçika, Hollanda ve Lüksemburg'un onayladığı bir anlaşma metni ile kurulmuştur. Topluğun amacı üye ülkeler arasında kömür, demir cevheri, hurda demir ve vasıfsız çelik ticaretinde tüm ithal vergileri ve kısıtlamalar kaldırılmasıdır.

AVRUPA SERBEST TİCARET BİRLİĞİ

(EUROPEAN FREE TRADE ASSOCIATION, EFTA)

Avrupa Serbest Ticaret Birliği, 4 Ocak 1960 tarihinde “Stockholm Anlaşmasıyla”; Avusturya, Danimarka, Norveç, Portekiz, İsviçre ve İngiltere tarafından kurulmuştur. Zaman içerisinde üyelerinin bir kısmının Avrupa Birliği üyesi olmasıyla, günümüzde dört tane üyesi (İsviçre, İzlanda, Norveç, Lihtenştayn) olan ekonomik birliktir.

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

B

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

BACK TO BACK LETTER OF CREDIT

(Bkz. Karşılıklı Akreditif)

BAĞIMSIZ DEVLETLER TOPLULUĞU

(COMMONWEALTH OF INDEPENDENT STATES)

Bağımsız Devletler Topluluğu 1991 yılında SSCB'nin yıkılmasından sonra Rusya'nın önderliğinde kurulmuştur. Bağımsız cumhuriyetlerin oluşturduğu ekonomik işbirliği örgütüdür.

BAĞLAYICI TARİFE BİLGİSİ (BTB)

Kişinin yazılı talebi üzerine müsteşarlık (gümrükler genel müdürlüğü) tarafından verilen eşyanın Türk gümrük tarife cetvelinde sınıflandırılmasına ilişkin karardır.

BAĞLI MUAMELE

Dış ticaret aşamasında ikiden fazla taraf arasında yapılan takas işlemi ifade eder.

BANKA İŞ GÜNÜ

(BANKING DAY)

Akreditifli işlemlerde, bir bankanın UCP 600 kurallarına tabi bir işin/eylemin gerçekleştirileceği yerde düzenli olarak açık olduğu bir gün anlamına gelir.

BANKA ÖDEME YÜKÜMLÜLÜĞÜ

(BANK PAYMENT OF OBLIGATION)

Milletlerarası Ticaret Odası (MTO) tarafından geliştirilen, uluslararası ticarete kullanılan bir ödeme şeklidir. Bu ödeme şeklinde mal mukabili ödemenin riskinin minimize edildiği ve akreditifli ödemenin

de bürokrasisinin azaltıldığı, banka/bankalar tarafından lehtara verilen bir ödeme taahhüdüdür.

BARTER

(Bkz. Takas)

BAŞLAMIS İŞLEM

İhracat yönetmeliği içerisinde tanımlanan başlamış işlem kendi içerisinde yedi temel alt tanımdan oluşur. Bunlar;

1. Açılan uluslararası ihalelere istinaden yapılan yabancı devlet bağlantılarında, alıcı kuruluş ile bağlantının yapıldığını gösteren yazılı sözleşmenin taraflarca imzalanmış olmasını,
2. Bedelsiz ihracatta, gümrük mevzuatı uyarınca gümrük beyannamesi düzenlenmesi gereken hâllerde gümrük beyannamesinin tescil edilmiş olmasını,
3. Genel esaslar çerçevesinde, gümrük beyannamesinin İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine onaylatılmış olmasını,
4. Kayda bağlı ihracatta, İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğince kaydın verilmiş olmasını,
5. Konsinye ihracat ile yurt dışı müteahhitlik ve teknik müşavirlik kapsamındaki ihracatta, izin verilmiş olmasını,
6. Müsaadeye bağlı ihracatta müsaadenin verilmiş olmasını,
7. Offset kapsamında ihracatta offset

anlaşmasının imzalanmış olmasını, ifade eder.

BAVUL TİCARETİ

İki farklı kategori içerisinde tanımlanabilir. Bunlardan birincisi kayıt dışı ekonomi içerisinde diğeri ise kayıt içerisinde ve mevzuat kapsamındadır.

1. Kayıt dışı olarak tanımlarsak; Sovyetlerin dağılmasından sonra Rusya Federasyonuna bağlı ülke vatandaşlarının İstanbul Laleli ve Aksaray çevresinden topladıkları malları memleketlerinde satışa çıkarmalarıdır.
2. Kayıt içerisinde tanımlarsak, özel fatura kapsamında yapılan ihracat bağlamında yapılan (yabancı ülkede ikamet eden Türk uyruklu gerçek ve tüzel kişilere ya da turistlere gerçekleştirilen) satışlardır.

BAYAT KONŞİMENTO

(*STALE BILL OF LADING*)

Akreditifte aksi belirtilmediği takdirde, yükleme tarihinden itibaren 21 gün içinde bankaya ibraz edilmeyen konşimentolar bayat konşimento olarak nitelendirilir.

BEDELLİ İHRACAT

Karşılığında yurt dışından bir ödeme alınarak yurt dışına mal çıkarılmasıdır.

BEDELSİZ İHRACAT

Karşılığında yurt dışından bir ödeme alınmaksızın yurt dışına mal çıkarılmasıdır.

BENEFICIARY

(Bkz. Lehtar)

BEYAN SAHİBİ

Gümrük mevzuatı kapsamında, kendi adına beyanda bulunan kişiyi veya adına beyanda bulunulan kişiyi ifade eder.

BİLGE (BİLGİSAYARLI GÜMRÜK ETKİNLİKLERİ)

Gümrük teşkilatında kullanılan ve eşyanın gümrük sahasına girişinden çıkışına kadar tüm gümrük işlemlerinin gerçek zamanlı olarak bilgisayar ortamında yürüten yazılıma denir.

BILL GUARANTEE

(Bkz. Aval)

BILL OF EXCHANGE

(Bkz. Poliçe)

BILL OF LADING

(Bkz. Denizyolu Taşıma Belgesi)

BİREYSEL KATILIM

Yurt dışında gerçekleştirilen fuar katılımlarının desteklenmesine ilişkin 2009/5 tebliğ kapsamında; Ekonomi Bakanlığı tarafından belirlenerek ilan edilen ve yurt dışında düzenlenen desteklenecek sektörel

nitelikteki uluslararası fuarlar listesinde yer alan fuarlara katılımcıların doğrudan katılımlarını ifade eder.

BİRLEŞİK TAŞIMA KONŞİMENTOSU

(COMBINED- TRANSPORT BILL OF LADING)

Bu belge, birden fazla (Multimodal) taşıma aracı ile gerçekleştirilen ve taşıma sürecinde denizyolu bulunmasında şart olmayan bir taşıma belgesidir.

BİRLEŞMİŞ MİLLERLER (BM)

(UNITED NATIONS, UN)

1945'te kurulmuş dünya barışını, güvenliğini korumak ve uluslararası ekonomik, toplumsal ve kültürel bir iş birliği oluşturmak için kurulan uluslararası bir örgüttür.

BİTKİ SAĞLIK SERTİFİKASI

(PHYTOSANITARY CERTIFICATE)

Bitki ve bitkisel ürün ihracatçısının ihraç edeceği ürünlerin, hastalık ve zararlı maddelerden arınmış olduğunu gösteren Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı İl Müdürlükleri Bitki Koruma Şubeleri'nden temin edilen belgedir.

BLACK MARKET

(Bkz. Karaborsa)

BLACK SEA ECONOMIC COOPERATION

(Bkz. Karadeniz Ekonomik İşbirliği)

BLANK BACK BILL OF LADING

(Bkz. Kısa Konşimento)

BORDER TRADE

(Bkz. Sınır Ticareti)

BORSA TESCİL BEYANNAMESİ

Türkiye'de üretilen zirai ürünlerin kayıt altına alınması ve vergi kayıp ve kaçaklarının önüne geçmek için tarım ürünleri ihracatında gümrüğe sunulması gereken belgedir.

BOŞALTMA LİMANI

(PORT OF DISCHARGE)

Yük taşıyan geminin, yükünü (malı) boşaltacağı liman

BOYKOT

(BOYCOTT)

Dış ticaret bağlamında düşünüldüğünde ülkelerin ekonomik ve politik savunma aracı olarak, diğer ülkenin ürün ve firmalarına uyguladığı ticari engel.

BOYKOT/KARA LİSTE SERTİFİKASI (BOYCOTT/BLACK LIST CERTIFICATE)

Birbiri ile savaş halinde bulunan veya siyasi ilişkileri kesilmiş ya da zedelenmiş ülkeler, birbirlerini kara listeye aldıkları ülkeleri belirttiği listelerdir.

BÖLGESELLEŞME

(REGIONALISATION)

Belirli ülkelerin kendi aralarında yapmış oldukları antlaşmalara bağlı olarak diğer

ülkelere göre, kendi aralarında tavizli ticareti öngören çalışmalar sonucunda ortaya çıkan bir kavramdır.

BRAND

(Bkz. Marka)

BRANCH

(Bkz. Şube)

BRÜKSEL TARİFE NOMANKLATÖRÜ (BTN)

(BRUSSEL TARIFF NOMENCLATUR)

Brüksel Gümrük İşbirliği Konseyinin oluşturduğu ve AET ve EFTA ülkelerinin belli bir süre boyunca kullandığı, günümüzde ise “Armonize Nomanklatörü” olarak yeni bir sisteme bırakarak kullanılan uluslararası mal tasnif sistemidir.

BRÜT AĞIRLIK

(GROSS WEIGHT)

Dış ticarete konu olan eşyanın tüm iç ve dış ambalajlarının toplam ağırlığıdır.

BRÜT FİYAT

(GROSS PRICE)

İhracatçının kesmiş olduğu faturada belirtilen fiyat(değer) içinde her türlü maliyetin(ambalaj, varsa navlun ve sigorta vb.) yer aldığı fiyattır.

(B2B) BUSINESS TO BUSINESS

(Bkz. Firmadan Firmaya)

(B2C) BUSINESS TO CONSUMER

(Bkz. Firmadan Tüketicieye)

(B2G) BUSINESS TO GOVERNMENT

(Bkz. Firmadan Devlete)

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

C

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

CABOTAGE

(Bkz. Kabotaj)

CARGO INSURANCE

(Bkz. Emtia(Yük) Sigortası)

CARİ İŞLEMLER AÇIĞI

(CURRENT ACCOUNT DEFICIT)

Ülkenin cari işlemlerden elde ettiği gelirler, cari işlemlere yapılan giderlerden daha küçükse bu duruma cari açık veya cari işlemler açığı denir.

CARİ İŞLEMLER FAZLASI

(CURRENT ACCOUNT SURPLUS)

Ülkenin cari işlemlerden elde ettiği gelirler, cari işlemlere yapılan giderlerden daha büyükse bu duruma cari fazla veya cari işlemler fazlası denir.

CARİ İŞLEMLER DENGESİ

(CURRENT ACCOUNT BALANCE)

Dış ticaret (ihracat-ithalat dengesi), hizmetler (hizmet alımları-hizmet satımları), yatırım (net faktör) gelirleri (dış yatırım gelirleri-dış yatırım giderleri) ve cari transferler (karşılıksız olarak elde edilen dış gelirler-karşılıksız olarak yapılan dış giderler) dengelerinin toplamından oluşur

CARRIER

(Bkz. Taşımacı)

CASH AGAINST DOCUMENTS

(Bkz. Vesaik Mukabili Ödeme)

CASH AGAINST GOODS

(Bkz. Mal Mukabili Ödeme)

CASH PAYMENTS

(Bkz. Peşin Ödeme)

CE İŞARETİ

(CE MARK)

CE İşareti malların serbest dolaşımını sağlayabilmek amacıyla Avrupa Birliği'nin, 1985 yılında oluşturduğu "Yeni Yaklaşım" çerçevesinde uygulanan bir sağlık ve güvenlik işaretidir.

CERTIFICATE

(Sertifika)

CERTIFICATE OF ANALYSIS

(Bkz. Analiz Belgesi)

CERTIFICATE OF MANUFACTURER

(Bkz. İmalat Belgesi)

CERTIFICATE OF ORIGIN

(Bkz. Menşeh Şahadetnamesi)

CFR (COST AND FREIGHT)

(MASRAFLAR VE NAVLUN)

Uluslararası teslim kurallarından birisi olup, satıcının teslim yükümlülüğünün ihracat ülkesinde belirlenen yükleme limanında mallar gemiye yüklenmiş bir şekilde yerine getirdiği Incoterms kuralıdır. CFR teslim şeklinde, ihracat gümrükleme, gemiye yükleme ve navlun masrafları satıcıya aitken, ithalat ülkesindeki masraf ve yükümlülükler alıcıya aittir.

CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY

(Bkz. Ticaret ve Sanayi Odaları)

CHARTER PARTY

(Bkz. Çarter Parti)

CIF (COST, INSURANCE AND FREIGHT)

(MASRAFLAR, SİGORTA VE NAVLUN)

Uluslararası teslim kurallarından birisi olup, satıcının teslim yükümlülüğünün ihracat ülkesinde belirlenen yükleme limanında mallar gemiye yüklenmiş bir şekilde yerine getirdiği Incoterms kuralıdır. CIF teslim şeklinde, ihracat gümrükleme, gemiye yükleme, navlun ve sigorta masrafları satıcıya aitken, ithalat ülkesindeki masraf ve yükümlülükler alıcıya aittir.

CIP (CARRIAGE, INSURANCE PAİD TO..)

(TAŞIMA VE SİGORTA ÖDENMİŞ OLARAK)

Uluslararası teslim kurallarından birisi olup, satıcının teslim yükümlülüğünün ihracat ülkesinde, alıcının belirlemiş olduğu herhangi bir yerde yerine geldiği Incoterms kuralıdır. CIP teslim şeklinde ihracat gümrükleme, navlun ve sigorta masrafları satıcıya aitken, ithalat ülkesindeki masraf ve yükümlülükler alıcıya aittir

CIS

(COMMONWEALTH OF INDEPENDENT STATES)

(Bkz. Bağımsız Devletler Topluluğu)

CITIES BELGESİ

Nesli tehlike altında olan Yabani hayvan ve Bitki türlerinin ihracatında kullanılan CITIES belgesi gümrük beyannamelerinin tescili aşamasında beyannamelere eklenmesi gereken bir belgedir.

CİRO EDİLEMİYEN KOŞİMENTO

(NON-NEGOTIABLE BILL OF LADING)

Direkt olarak alıcının yani ithalatçının adına düzenlenen koşimentolardır. Bu tür koşimentolar ciro edilemez.

CLAUSE

(Bkz. Klot)

CLEAN BILL OF LADING

(Bkz. Temiz Koşimento)

CLUSTERING

(Bkz. Kümelenme)

CMR CONSIGNMENT NOT

(Bkz. Karayolu Taşıma Belgesi)

CPT (CARRIAGE PAİD TO..)

(TAŞIMA ÖDENMİŞ OLARAK)

Uluslararası teslim kurallarından birisi olup, satıcının teslim yükümlülüğünün ihracat ülkesinde, alıcının belirlemiş olduğu herhangi bir yerde yerine geldiği Incoterms kuralıdır. CPT teslim şeklinde ihracat gümrükleme ve navlun masrafları satıcıya aitken, ithalat ülkesindeki masraf ve yükümlülükler alıcıya

aittir.

CREDIT ACCEPTANCE

(Bkz. Kabul Kredili Ödeme)

CREDIT OPENING LETTER

(Bkz. Küşat Mektubu)

COMBINED- TRANSPORT BILL OF LADING

(Bkz. Birleşik Taşıma Konşimentosu)

COMBINED NOMENCLATURE OF GOODS

(Bkz. Kombine Mal Nomenklatürü)

COMMERICAL FAIR

(Bkz. Ticari Fuar)

COMMERICAL INVOICE

(Bkz. Ticari Fatura)

COMPANY

(Bkz. Şirket)

COMPLYING PRESENTATION

(Bkz. Uygun ibraz)

CONFIRMATION

(Bkz. Teyit)

CONFIRMED LETTER OF CREDIT

(Bkz. Teyitli Akreditif)

CONFIRMING BANK

(Bkz. Teyit Bankası)

CONFORMITY CERTIFICATE

(Bkz. Kontrol Belgesi)

CONSUMER FAIR

(Bkz. Tüketici Fuarı)

CONSULAR INVOICE

(Bkz. Konsolosluk Faturası)

CONTAINER

(Bkz. Konteyner)

CONTRACT

(Bkz. Sözleşme)

CONTRACUAL TARIFF

(Bkz. Sözleşmeli Tarife)

COPYRIGHT

(Bkz. Telif Hakkı)

COUNTERVAILING DUTY

(Bkz. Telafi Edici Vergi)

CONVERTIBILITY

(Bkz. Konvertibilite)

CONVERTIBLE CURRENCY

(Bkz. Konvertibl Para, Serbest Döviz)

COUNTER TRADE

(Bkz. Karşılıklı Ticaret)

CUSTOMS

(Bkz. Gümrük)

CUSTOMS BROKER

(Bkz. Gümrük Komisyoncusu)

CUSTOM TARIFF

(Bkz. Gümrük Tarifesi)

CUSTOMS DECLARATION

(Bkz. Gümrük Beyannamesi)

CUSTOMS UNION

(Bkz. Gümrük Birliği)

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

Ç

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

ÇAPRAZ KUR

(CROSS EXCHANGE)

İki döviz arasındaki ve her birinin bir üçüncü döviz ile (genellikle ABD Doları) olan paritesiyle tanımlanan kurudur. Diğer bir ifadeyle, dövizlerin başka döviz cinslerine dönüşüm oranıdır.

ÇARTER PARTİ

(CHARTER PARTY)

Bir geminin tamamının veya belli bir bölümünün taşıtan ile taşıyıcı arasında bir taşıma sözleşmesi yapılarak ücret karşılığı kiralanmasına denir.

ÇEKİ LİSTESİ

(WEIGHT NOTE)

İhracatçının, ihracat beyannamesi, gümrük beyannamesi ve konşimentoda beyan ettiği malların net ve brüt ağırlıkları ile hacimlerine ilişkin dökümünü, hangi taşıta ne kadar mal yüklendiğini, her paketin ne kadar ağırlık içerdiğini gösteren belgedir.

ÇEKİRDEKSİZ KURU ÜZÜM ANALİZ BELGESİ

Kanada, ABD ve Avustralya'ya çekirdeksiz kuru üzüm ihraç edecek firmaların İzmir Hıfzıssıhha Enstitüsü, İzmir Tarım İl Müdürlüğü ile Ege Üniversitesi İlaç Geliştirme ve Farmakokinetik Araştırma ve Uygulama Merkezi Laboratuvarı'nın (ARGEFAR) birinden kurşun kalıntısı ve pestisite yönelik verilen analiz belgesidir.

ÇEVRE ETİKETİ

(ECO LABEL)

Avrupa Birliği'nin Eko-Etiket (çevre etiketi) uygulaması, tüketicilerin daha yeşil ürün ve hizmetleri ayırt edebilmelerine yardımcı olmak amacıyla başlatılmış bir uygulamadır. AB Çevre etiketi (Eco label), gıda, içecek, ilaç ve tıbbi ürünler dışındaki alanlarda herhangi bir hizmet ya da ürün için verilebilmektedir.

ÇIKIŞ GÜMRÜK İDARESİ

Eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesini terk etmeden önce sunulmasının gerekli olduğu ve çıkış işlemlerinin tamamlanması ile ilgili gümrük kontrolleri ve risk analizine dayalı kontrollere tabi tutulduğu gümrük idaresidir.

ÇOK ELYAFLI TEKSTİL ANLAŞMASI

(MULTI-FIBRE AGREEMENT, MFA)

GATT çerçevesinde imzalanan anlaşma kapsamında, Tekstil ürünlerinin uluslararası ticaretini düzenleyen çok-yanlı bir anlaşmadır. Amacı Sanayileşmiş ülkelerin tekstil üreticilerini korumaktır. 1995 yılında Çok Elyafılar Anlaşması'nın dünya ticaret antlaşması kapsamına alınıp on yılda sona erdirilmesi kararlaştırılmıştır Dolayısıyla 1 Ocak 2005'te tekstil ürünleri üzerindeki ticari kotalar kalkmıştır.

ÇOKLU KUR SİSTEMİ

(MULTIPLE EXCHANGE SYSTEM)

Çoklu kur sistemi sabit kur sistemiyle beraber uygulanan, hükümetlerin döviz piyasasına direkt müdahale ettiği ve birden fazla resmi kurun olduğu bir sistemdir.

ÇOKLU TARİFE SİSTEMİ

(MULTIPLE TARIFF SYSTEM)

Bir ülkenin aynı ürüne, ithalat yaptığı ülkeye göre farklı gümrük tarifesi uygulaması.

ÇOKLU TİCARET ANLAŞMASI

(MULTILATERAL TRADE REGULATIONS)

Sayıları ikiden fazla olan ülkelerin ticaretin çeşitli konuları hakkında kendi aralarında yapmış oldukları anlaşmadır.

ÇOK ULUSLU ŞİRKET

(MULTINATIONAL CORPORATIONS)

Çok uluslu şirket bir ana merkez ile ona bağlı çeşitli ülkelerde üretimde bulunan ve ana merkezin denetimi altındaki şubelerin oluşturdukları bir bütünü oluşturan büyük ölçekli firmalardır. Bu şirketlerin çalışanları ve yöneticileri birden fazla milletten oluşmaktadır.

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

D

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

D-8 (SEKİZLER GRUBU)

(DEVELOPMENT EIGHTH)

Gelişen Sekizler (Development Eighth) olarak ifade edilen forum 1997 yılında İstanbul'da, İstanbul Deklarasyonunun yayınlanması ile Bangladeş, Mısır, Endonezya, İran, Malezya, Nijerya, Pakistan ve Türkiye tarafından kurulmuştur.

DAF (DELIVERED AT FRONTIER)

(SINIRDA TESLİM)

Uluslararası teslim kurallarından birisi olup, satıcının teslim yükümlülüğünün ihracat ülkesinden sonra ve ithalat ülkesinden önce belirlenen herhangi bir yerde yerine geldiği Incoterms kuralıdır. DAF teslim şekli, Incoterms®2010 kuralında kaldırılmıştır.

DAHİLDE İŞLEME İZİN BELGESİ

İhraç amacıyla planlanan malların üretiminde kullanılacak olan girdilerin gümrük muafiyetli ithalatına ve/veya yurt içi alımlara imkan sağlayan T.C. Ekonomi Bakanlığı'nca düzenlenen bir belgedir.

DAHİLDE İŞLEME REJİMİ

Serbest dolaşımda olmayan eşyanın, Türkiye Gümrük Bölgesi içerisinde işleme faaliyetine tabi tutulmak üzere geçici ithal edilmesi ve işleme faaliyeti sonrasında elde edilen işlem görmüş ürünün yeniden ihraç edilmesi esasına dayanan ekonomik etkili bir gümrük rejimidir.

DAMAGE

(Bkz. Zarar)

DAMPİNG

(DUMPİNG)

Uluslararası fiyat farklılaştırması olarak ifade edebiliriz. Genel anlamda ise, ihracatçı firmanın malını dış piyasada, iç piyasada sattığından daha düşük fiyatla satmasıdır.

DAP (DELIVERED AT PLACE)

(BELİRLENEN YERDE TESLİM)

Uluslararası teslim kurallarından birisi olup, satıcının teslim yükümlülüğünü ithalat ülkesinde belirlenen yerde mallar boşaltılmamış bir şekilde yerine getirdiği Incoterms kuralıdır. DAP teslim şeklinde, ihracat gümrükleme, navlun ve masrafları satıcıya aitken, ithalat ülkesindeki masraf ve yükümlülükler alıcıya aittir.

DAT (DELIVERED AT TERMINAL)

(TERMINALDE TESLİM)

Uluslararası teslim kurallarından birisi olup, satıcının teslim yükümlülüğünü ithalat ülkesinde belirlenen terminalde mallar boşaltılmış bir şekilde yerine getirdiği Incoterms kuralıdır. DAT teslim şeklinde, ihracat gümrükleme, navlun ve ithalat ülkesindeki boşaltma masrafları satıcıya aitken, ithalat ülkesindeki diğer masraf ve yükümlülükler alıcıya aittir.

DEFERRED PAYMENT L/C

(Bkz. Vadeli Akreditif)

DEFLASYON
(*DEFLATION*)

Toplam arzın toplam talebi aşması durumunda fiyatlar genel düzeyinin düşmesidir.

DELIVERY DATE
(Bkz. Teslim Tarihi)

**DEMİRYOLU TAŞIMA
BELGESİ /HAMULE SENEDİ**
(*RAIL CONSIGNMENT NOTE, CIM*)

Demir yolu taşımacılığı kapsamında malın tren ile gönderilmesi durumunda düzenlenen bir belgedir. CIM, Uluslararası Demiryolu Taşımacılığı Konvansiyonu kapsamında düzenlenmektedir. Kıymetli bir evrak değildir.

DEMURAJ
(*DEMURRAGE*)

Dış ticaret işlemlerinde konteynerdeki yükün boşaltılması için alıcı (ithalatçı) ve satıcının (ihracatçı) yaptığı anlaşmayla belirlenen sürenin aşılması halinde, konteyner başına alıcı tarafından (navlun dışı) ödenen gecikme bedelidir.

**DENİZYOLU TAŞIMA
BELGESİ /KONŞİMENTOSU**
(*BILL OF LADING*)

Denizyolu taşımacılığında kullanılan taşıma belgesidir. Diğer taşıma belgelerinden farklı olarak kıymetli evrak niteliğinde olup, malın mülkiyetini ifade eder.

DEQ (DELIVERED EX QUAY)
(*RIHTIMDA TESLİM*)

Uluslararası teslim kurallarından birisi olup, satıcının teslim yükümlülüğünü ithalat ülkesinde belirlenen limandaki rıhtıma mallar gemiden boşaltılmış bir şekilde yerine getirdiği Incoterms kuralıdır. DEQ teslim şekli, Incoterms®2010 kuralında kaldırılmıştır.

DES (DELIVERED EX SHIP)
(*GEMİDE TESLİM*)

Uluslararası teslim kurallarından birisi olup, satıcının teslim yükümlülüğünü ithalat ülkesinde belirlenen limanda mallar gemiden boşaltılmamış bir şekilde yerine getirdiği Incoterms kuralıdır. DES teslim şekli, Incoterms®2010 kuralında kaldırılmıştır.

DDP (DELIVERED DUTY PAID)
(*GÜMRÜK RESMİ ÖDENMİŞ OLARAK TESLİM*)

Uluslararası teslim kurallarından birisi olup, satıcının teslim yükümlülüğünü ithalat ülkesinde belirlenen yerde mallar boşaltılmamış bir şekilde yerine getirdiği Incoterms kuralıdır. DDP teslim şeklinde, ihracat gümrükleme, navlun ve ithalat ülkesindeki tüm masraf ve yükümlülükler satıcıya aittir.

DDU (DELIVERED DUTY UNPAID)
(*GÜMRÜK RESMİ ÖDENMEMİŞ TESLİM*)

Uluslararası teslim kurallarından birisi olup, satıcının teslim yükümlülüğünü ithalat ülkesinde belirlenen yerde mallar boşaltılmamış bir şekilde yerine getirdiği

Incoterms kurallıdır. DDU teslim şeklinde, ihracat gümrükleme, navlun ve masrafları satıcıya aitken, ithalat ülkesindeki masraf ve yükümlülükler alıcıya aittir. DDU teslim şekli, Incoterms®2010 kuralında kaldırılmıştır.

DEVALÜASYON

(DEVALUATION)

Sabit kur sistemlerinde ödemeler dengesi açık veren ülkenin ulusal parasının dış satın alma gücünün, hükümetçe alınan bir kararla düşürülmesidir. Başka bir deyişle devletin resmi para biriminin diğer ülke dövizleri karşısında değer kaybettirilmesidir.

DEVREDİLEBİLİR AKREDİTİF

(TRANSFERABLE LETTER OF CREDIT)

Akreditif çeşitlerinden birisi olup, bu tür akreditifler genellikle satıcının malın asıl üreticisi olmadığı durumlarda uygulanır ve satıcının malın satın alınma esnasında ihtiyaç duyduğu finansman ihtiyacını karşılmasına yönelik oluşturulan bir akreditif çeşididir. Dolayısıyla lehtar kendi adına açılan akreditifi bir başka tarafa devrederek kendini finanse etmiş olur. Devredilebilir Akreditiflerde süreç tek bir akreditif üzerinden yürütülür.

DISCOUNT

(Bkz. İskonto)

DIRECT EXPORT

(Bkz. Doğrudan İhracat)

DIŞ TİCARET

(FOREIGN TRADE)

Bir ülkedeki kamu kurum ve özel teşebbüslerin diğer ülkelerle yapmış olduğu mal ve hizmet alım satımları

DIŞ TİCARET AÇIĞI

(FOREIGN TRADE DEFİCİT)

Bir ülkenin belirli bir dönemde gerçekleşen ihracatının, ithalattan az olması durumuna denir. Dolayısıyla bu durum ihracat ile ithalat arasındaki negatif fark olarak ifade edilir.

DIŞ TİCARET BİLANÇOSU

(BALANCE OFFOREIGN TRADE)

Bir ülkenin ihraç ettiği mallar ile ithal ettiği malların değeri arasındaki farktır.

DIŞ TİCARETTE DAMPİNG

(DUMPİNG IN FOREIGN TRADE)

Bir malın yurt dışı piyasalardaki satış fiyatının, iç piyasadaki satış fiyatından daha düşük olmasına denir.

DIŞ TİCARET FAZLASI

(FOREIGN TRADE SURPLUS)

Bir ülkede belirli bir dönemde gerçekleşen ihracatın, ithalattan fazla olma durumuna denir. Dolayısıyla bu durum ihracat ile ithalat arasında pozitif fark olarak da ifade edilir.

DIŞ TİCARET HACMİ

(FOREIGN TRADE VOLUME)

Bir ülkede belirli bir dönemde (genellikle bir yıl) gerçekleşen ihracat ve ithalatın toplamına denir. Dolayısıyla bir ülkenin dış ticaret performansını gösteren önemli bir

gösterge olarak değerlendirebiliriz.

DIŞ TİCARET HADDİ (TERMS OF TRADE)

Bir ülke içerisinde belirli bir dönemde gerçekleşen ihracat fiyatlarının, ithalat fiyatlarına oranını ifade eder. Dış ticaret haddi bir ülkede ihracatı yapılan mallarla ithalatı yapılan malların fiyatlarının ortalama olarak nasıl değiştiğini gösteren bir göstergedir.

DIŞ TİCARET POLİTİKASI (FOREIGN TRADE POLICY)

Ülke hükümetlerinin direkt ya da dolaylı olarak ülkenin menfaatleri doğrultusunda dış ticaretini(ihracat-ithalat) sınırlandırmasını veya tam tersine özendirilmesini ve tüm bu süreçlerin gerçekleşme aşamasında ise gerekli düzenlenmenin yapılmasını sistematik bir şekilde planlanarak oluşturulması ve uygulanmasıdır.

DIŞ TİCARET SERMAYE ŞİRKETİ (DTSS)

Ekonomi Bakanlığı tarafından “Dış Ticaret Sermaye Şirketi” statüsü verilmiş şirketlerdir.

DİSPEÇ (DISPATCH)

Dış ticarete malların taşınması sırasında gemiye veya yüke olağanüstü masrafların yapılmasını gerektiren bir durum ortaya çıktığında (Avarya) kaptan, yolculuğun bittiği yerde ya da varma limanında, vakit geçirmeksizin zararın tespit ve dağıtımını yaptırmak zorundadır. Dolayısıyla yapılan bu

işleme verilen isimdir.

DİSTRİBÜTÖR (DISTRIBUTOR)

Dış ticaret bağlamında düşünüldüğünde ihracatçı firmanın veya ithalatçı ülkedeki tedarikçiye ait olan malların tanıtım ve satışını yapmakla yetkilendirilmiş firmalara verilen isimdir.

DOCUMENTS

(Bkz. Vesaik)

DOĞALARI BALI ANALİZ BELGESİ

İhracat veya ithalat esansında sahte ve tağşişli balların kontrolünün sağlanması ve sonucunda engellenmesi amacıyla gümrüklerde istenen belgedir.

DOĞRUDAN İHRACAT (DIRECT EXPORT)

İhracatçı firmanın herhangi bir aracı firma kullanmadan tüm ihracat süreçlerini kendisinin üstlenerek gerçekleştirdiği bir ihracat modelidir.

DOLARİZASYON (PARA İKAMESİ) (DOLARIZATION)

Bir ülkedeki yerleşiklerin değişim aracı, hesap birimi ve değer biriktirme aracı olarak kendi ulusal paraları yerine yabancı para (Amerikan Doları) kullanmalarınıdır.

DOLAYLI İHRACAT

(*INDIRECT EXPORT*)

İhracat yapma bilgi, birikim, departman ve personeli olmayan bir firmanın, yurt dışına açılmak için aracı kuruluşlar vasıtasıyla ihracatı gerçekleştirme işlemidir.

DONATAN

(*AFFREIGHTER*)

Günlük konuşma dilinde “armatör” olarak ifade ettiğimiz donatan, gemisini deniz ticaretinde kullanan gemi sahibine denir.

DÖVİZ

(*FOREIGN EXCHANGE*)

Efektif dahil olmak üzere yabancı parayla ödemeyi sağlayan her nevi hesap, belge ve vasıtalarıdır.

DÖVİZ KONTROLÜ

(*EXCHANGE CONTROL*)

(Bkz. Kambiyo Denetimi)

DRAFT

(Bkz. Poliçe)

DRAW

(Bkz. Keşide)

DRAWER

(Bkz. Keşideci)

DUNAJ

(*DUNNAGE*)

Malların taşınma sürecinde kargo veya

yükün korunmasını sağlamak amacıyla kullanılan malzemelerdir.

DUTY

(Bkz. Resim)

DÜNYA TİCARET ÖTGÜTÜ (DTÖ)

(*WORLD TRADE ORGANIZATION*) WTO

1994 yılında GATT bünyesinde yapılan GATT-Uruguay görüşmeleri sonucunda dünya ticaretini serbestleştirmek amacıyla kurulmuş bir örgüttür. 1994 yılından sonra GATT anlaşması Dünya Ticaret Örgütü olarak sistemleştirilmiştir.

DÜZGÜN HAT KONŞİMENTOSU

(*LINER BILL OF LADING*)

Bu konşimento aynı hat üzerinde tarifeli olarak, sürekli sefer yapan gemiler tarafından düzenlenir. Düzgün hat konşimentoları ciro edilemez.

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

E

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

ECO LABEL

(Bkz. Çevre Etiketli)

EFEKTİF

Banknot şeklindeki bütün yabancı ülke paralarıdır.

EFTA

(EUROPEAN FREE TRADE ASSOCIATION)

(Bkz. Avrupa Serbest Ticaret Birliği)

EKONOMİK BİRLİK

(ECONOMIC UNION)

Ekonomik bütünleşmenin dördüncü aşamasıdır. Bu bütünleşme hareketinde, üye ülkeler arasında malların serbest ticaretinin yapılabilmesi ve üçüncü ülkelere ortak bir gümrük tarifesi uygulanması, ülkeler arasında üretim faktörlerinin de serbestçe dolaşımına ilaveten üye ülkelerin kendi aralarında ekonomik politikalarını uyumlaştırması ve uygulaması hedeflenmektedir

EKONOMİK BÜTÜNLEŞME /

ENTEGRASYON

(ECONOMIC INTEGRATION)

Ekonomik birleşmeye giden ekonomilerde mal ve hizmet akımlarına serbesti sağlayıp, ticarete engel olan kısıtlamaları kaldırarak, bir ortak pazar oluşturulması.

EKONOMİK BÜYÜME

(ECONOMIC GROWTH)

Belirli bir zaman dilimi içerisinde üretilen mal ve hizmet kapasitesinde meydana gelen artıştır.

EKONOMİK İŞBİRLİĞİ VE KALKINMA ÖRGÜTÜ

(ORGANIZATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT, OECD)

OECD 1961 yılında Avrupa Ekonomik İşbirliği Örgütünün (OECC) yerine kurulan bir örgüttür. OECD, dar anlamda bir iktisadi birleşme hareketi sayılmaz. Batılı ülkeler arasında işbirliği ve dayanışma sağlamaya yöneliktir. OECD bünyesinde 34 üye ülke bulunmaktadır.

ELLEÇLEME

Gümrük gözetimi altındaki eşyanın asıl niteliklerini değiştirmeden istiflenmesi, yerinin değiştirilmesi, büyük kaplardan küçük kaplara aktarılması, kapların yenilenmesi veya tamiri, havalandırılması, kalburlanması, karıştırılması ve benzeri işlemlerdir.

EMRE YAZILI KONŞİMENTO

(ORDER BILL OF LADING)

Bu konşimento türünde konşimento kimin emrine düzenlenmişse mallar onun cirosu ile devredilir. Emre yazılı konşimentolar yükletenin emrine veya gönderilenin emrine düzenlenebilir.

EMTİA SİGORTASI

(CARGO INSURANCE)

Dış ticaret sürecinde malın bir ülkeden başka bir ülkeye gönderilme aşamasında yapılan sigortalardır. Emtia sigorta poliçelerinde, sigortayı yaptıran kişiye sadece yük bedelini değil, bunun yanında navlun, sigorta ücreti vb. gibi bazı gider kalemlerini de sigortalatabilme

imkanı sunulmaktadır.

ENDEKS

(INDEX)

Ekonomi değerlerin ölçülmesinde yer alan fiyat, üretim, tüketim, ihracat vb. verilerdeki değişimin boyutlarını göstermeye yarayan ve endeks sayılarıyla oluşturulan göstergelerdir.

ENDEKS SAYISI

(INDEX NUMBER)

Belirli bir temel yıla (baz yıl) göre, bir değerler dizisinde oluşan nisbi değişimleri ölçmeye yarar. Baz yıl değeri 100 kabul edilir ve değişimler yüzdeler şeklinde ifade olunur.

EN ÇOK KAYRILAN ÜLKE KURALI

(MOST FAVOURED NATION CLAUSE) MFN

GATT üyesi ülkelerin ihracat ve ithalat gümrük tarifeleri ve diğer uygulamalar bağlamında ülkelere göre farklılık gözetmeme ilkesidir.

ETD

(ESTIMATED TIME OF DEPARTURE)

Tahmini hareket zamanı

ETA

(ESTIMATED TIME OF ARRIVAL)

Tahmini varış zamanı

EŞYA

Gümrük mevzuatı kapsamında, her türlü madde ürün ve değeri ifade eder.

EŞYANIN GÜMRÜĞE SUNULMASI

Eşyanın gümrük idaresine ya da gümrükçe

tayin edilen veya uygun görülen herhangi bir yere getirilmesi üzerine, belirlenen usul ve esaslara uygun olarak, gümrük idarelerine yapılan bildirimidir.

EŞYANIN GÜMRÜKÇE ONAYLANMIŞ BİR İŞLEM VEYA KULLANIMA TABİ TUTULMASI

Bu kavram eşyanın gümrük mevzuatı kapsamında

- Bir gümrük rejimine tabii tutulmasını
- Bir serbest bölgeye girmesini
- Türkiye Gümrük Bölgesi dışına yeniden ihracını
- İmhasını
- Gümrüğe terk edilmesini ifade eder.

EŞYANIN TESLİMİ

Gümrük mevzuatı kapsamında, eşyanın tabii tutulduğu gümrük rejimi ile öngörülen amaçlar doğrultusunda gümrük idareleri tarafından ilgisine teslimidir.

E- TİCARET SİTESİ

Pazar Araştırması ve Pazara Giriş Desteği Hakkında 2011/1 Tebliğ kapsamında, Nihai tüketiciye yönelik olmayan, tedarikçi ve alıcılara hizmet eden uluslararası ticarete yönelik elektronik ticaret sitelerini veya elektronik pazar yerlerini ifade eder.

EU

(EUROPEAN UNION)

(Bkz. Avrupa Birliği)

EUR 1 DOLAŞIM SERTİFİKASI

(EUR 1 MOVEMENT CERTIFICATE)

EFTA ülkelerine, Avrupa Birliği ile demir çelik ürünlerinde (AKÇT ürünleri), Türkiye'nin serbest ticaret anlaşmaları imzaladığı ülkelere yapılan ihracatlar da ve Avrupa Birliği'ne yönelik tarım ürünleri ihracatında gümrük indiriminden yararlanılmasını sağlayan ve bağlı bulunan Oda'dan temin edilip bu kapsamda düzenlenen bir belgedir.

EUROPEAN ATOMI ENERGY COMMUNITY, EURATOM

(Bkz. Avrupa Atom Enerjisi Topluluğu)

EUROPEAN COAL AND STEEL COMMUNITY (ECSC)

(Bkz. Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu)

EUROPEAN ECONOMIC COMMUNITY (EEC)

(Bkz. Avrupa Ekonomik Topluluğu, AET)

EUROPEAN UNION ECO LABEL

(Bkz. Avrupa Birliği Çevre Etiket)

EUR MED DOLAŞIM SERTİFİKASI

(EUR-MED MOVEMENT CERTIFICATE)

Pan Avrupa Akdeniz Menşe Kümülyasyon Sistemi (PAAMK) kapsamında yapılan ticarete taraf ülke ürünlerinin menşeni kanıtlayan ve bu kapsamda kullanılan bir belgedir.

EURO

(EURO)

Avrupa'da oluşturulan ortak pazar sisteminin son aşaması olan Avrupa para birliğine üye ülkelerin, hür iradeleriyle kendi ulusal paralarından vazgeçerek kabul ettikleri ortak (tek) para birimine verdikleri isimdir

EURODOLAR

(EURODOLAR)

ABD dışındaki banka veya diğer aracı kurumlarda açılmış dolar hesaplarını ifade eder. Dolayısıyla dünyanın her yerinde dolar üzerinden açılmış hesapların tümüne verilen isimdir. Daha basit bir ifadeyle, ABD dışında oluşan para piyasasıdır.

EXCHANGE

(Bkz. Kambiyo)

EXCHANGE CONTROL

(Bkz. Kambiyo Denetimi)

EXIMBANK

(Bkz. Türk Eximbank)

EXPORT DUTIES

(Bkz. İhracat Vergileri)

EXPORT CREDITS INSURANCE

(Bkz. İhracat Kredi Sigortası)

EXW (EX WORK)

(İŞ YERİNDE TESLİM)

Uluslararası teslim kurallarından birisi olup, satıcının teslim yükümlülüğünün ihracat ülkesinde ve ihracatçının işyerinde geldiği Incoterms kuralıdır.

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

F

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

FACTORS OF PRODUCTIONS

(Bkz. Üretim Faktörleri)

FAKTORİNG

(*FACTORING*)

Vadeli satış yapan firmaların, her türlü mal ve hizmet satışından doğan kısa vadeli ticari alacak haklarının, faktoring şirketleri tarafından satın alınmasıdır.

FAS (FREE ALONGSIDE SHIP)

(*GEMİ DOĞRULTUSUNDA MASRAFSIZ*)

Uluslararası teslim kurallarından birisi olup, satıcının teslim yükümlülüğünün ihracat ülkesinde belirlenen yükleme limanında mallar gemiye yüklenmeden yerine getirdiği Incoterms kuralıdır. FAS teslim şeklinde, ihracat gümrükleme masrafları satıcıya aitken, navlun ve ithalat ülkesindeki masraf ve yükümlülükler alıcıya aittir.

FASON ÜRETİM

Bir firmanın başka bir üretici firmaya kendi talepleri doğrultusunda ürün ürettirmesi demektir. Fason üretimde ürünün markası üretimi yaptıran firmaya ya da üreticiye ait olabilir.

FASON İHRACAT

Fason üretim için sipariş veren firmanın yurt dışındaki bir firma olması halinde, bu sipariş doğrultusunda fason üretim yapan firmanın da malın teslimi için ya sipariş veren firmaya ya da sipariş veren firmanın yönlendirdiği firmaya ihracat yapmasıdır

FCA (FREE CARRIER)

(*TAŞIYICIYA MASRAFSIZ*)

Uluslararası teslim kurallarından birisi olup, satıcının teslim yükümlülüğünün ihracat ülkesinde, alıcının belirlemiş olduğu herhangi bir yerde yerine geldiği Incoterms kuralıdır. FCA teslim şeklinde ihracat gümrükleme masrafları satıcıya aitken, navlun ve ithalat ülkesindeki masraf ve yükümlülükler alıcıya aittir.

FIATA BELGESİ

FIATA belgeleri de aslında bir nevi nakliye makbuzudur. Mevcut nakliye makbuzlarında farkı ise, uluslararası bir kuruluş olan FIATA [International Federation of Freight Forwarders Assosation] yani (Uluslararası Taşıma Acenteleri Birlikleri Federasyonu) tarafından standart hale getirilerek kendisine üye olan taşıma acentelerinin düzenleyebileceği belgedir.

FİİLİ İHRACAT

(*ACTUAL EXPORT*)

İhracata konu olan eşyanın ve buna ilişkin gümrük beyannamesinin tescili sırasında bulunduğu durum ve niteliğini gümrük denetiminden çıktığı sırada da aynen muhafaza etmesi ve bu haliyle Türkiye Gümrük Bölgesini terk etmesi koşuluna denir

FİİLİ İTHALAT

(*ACTUAL IMPORT*)

Gümrük ve ithalat mevzuatına göre bir malın ithal işlemlerinin tamamının tamamlanarak, gümrük giriş beyannamesinin tescil olması

ile giriş belgelerinin ilgili makamlara teslim edilmesi sonucunda gerçekleşen ithalattır.

FİNANSAL KİRALAMA

(*LEASING*)

Kiracı tarafından seçilen bir yatırım malının mülkiyeti finansal kiralama şirketinde kalarak, belirlenen sözleşme süresi ve kiralar karşılığında kullanım hakkının kiracıya verilmesini sağlayan bir finansman yöntemidir.

FİRMADAN DEVELETE

(*BUSINESS TO GOVERNMENT, B2G*)

Firmaların internet ortamında kamu kurum ve kuruluşları arasındaki etkileşim

FİRMADAN FİRMAYA

(*BUSINESS TO FİRMAYA, B2B*)

Firmaların ürün ve hizmetlerini internet ortamında başka firmalara tanıtım yapıp satış işlemlerini gerçekleştirdiği e ticaret modelidir.

FİRMADAN TÜKETİCİYE

(*BUSINESS TO CONSUMER, B2C*)

Firmaların ürün ve hizmetlerini internet ortamında müşterilerine (nihai tüketici) tanıtım yapıp satış işlemlerini gerçekleştirdiği e ticaret modelidir.

FIXED EXCHANGE RATE SYSTEM

(Bkz. Sabit Kur Sistemi)

FİZİBİLİTE

(*FEASIBILITY*)

Bir iş ya da proje başlatma kararı almadan önce gerekli bütün bilgilerin sistemli bir

şekilde elde edilmesidir

FOB (FREE ON BOARD)

(*GEMİ MASRAFSIZ*)

Uluslararası teslim kurallarından birisi olup, satıcının teslim yükümlülüğünün ihracat ülkesinde belirlenen yükleme limanında mallar gemiye yüklenmiş bir şekilde yerine getirdiği Incoterms kuralıdır. FOB teslim şeklinde, ihracat gümrükleme ve gemiye yükleme masrafları satıcıya aitken, navlun ve ithalat ülkesindeki masraf ve yükümlülükler alıcıya aittir.

FOREIGN EXCHANGE

(Bkz. Döviz)

FOREIGN EXCHANGE REGIME

(Bkz. Kambiyo Rejimi)

FOREIGN TRADE

(Bkz. Dış Ticaret)

FOREIGN TRADE DEFICIT

(Dış Ticaret Açığı)

FORFAİTING

(*FORFAITING*)

İhracat-ithalat işlemlerinden doğan vadeli alacak ve borçların rücusuz olarak forfaiting kuruluşlarına (forfaiter) satılmasından doğan ve iskonto işlemi olarak tanımlanan finansman tekniğidir.

FORM A MENŞE BELGESİ

Form A Belgesi Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi(GTS) erevesinde tercihli rejimden faydalanması talep edilen eşyanın GTS ülkesi menşeli olduğunun ispatı için kullanılan bir belgedir.

FORS MAJOR

(*FORCE MAJEURE*)

(Bkz. Mücbir Sebep)

FORWARD İŞLEMLERİ

(*FORWARD TRANŐATIONS*)

İleri bir tarihte teslimi söz konusu olacak herhangi bir malın vadesi, fiyatı ve miktarı bugünden belirlenerek sözleşmeye bağlandığı işlemlerdir. Forward, kur dalgalanmalarına karşı korunma tekniği olarak da tanımlanabilir.

FORWARDER'S RECEIPT

(Bkz. Nakliye Makbuzu)

FREE EXCHANGE RATE SYSTEM

(Bkz. Serbest Kur Sistemi)

FREE MARKET ECONOMY

(Bkz. Serbest Piyasa Ekonomisi)

FREE TRADE AGREEMENT

(Bkz. Serbest Ticaret Anlaşması)

FREE TRADE ZONE

(Bkz. Serbest Ticaret Bölgesi)

FREE ZONE

(Bkz. Serbest Bölge)

FOREIGN TRADE

(Bkz. Dış Ticaret)

FOREIGN TRADE DEFICIT

(Dış Ticaret Açığı)

FREIGHT FORWARDER

(Bkz. Navlun Komisyoncusu)

FREE IN

Uluslararası deniz yolu taşımacılığında, gemiye yükleme masraflarını ifade etmektedir.

FREE OUT

Uluslararası deniz yolu taşımacılığında ithalat limanında boşaltma masrafını ifade eder.

FUTURES

(Bkz. Vadeli İşlemler Sözleşmesi)

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

G

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

GATT

(*GENERAL AGREEMENT ON TARIFFS AND TRADE*)

(Bkz. Tarife ve Ticaret Genel Anlaşması)

GAYRİ SAFİ MİLLİ HASILA

(*GROSS NATIONAL PRODUCT*)

Bir ülkede belirli bir dönemde üretilmiş (genellikle bir yıl) toplam nihai mal ve hizmetlerin piyasa fiyatlarıyla toplamıdır.

GAYRİ SAFİ YURT İÇİ HASILA

(*GROSS DOMESTIC PRODUCT*)

Bir ülke içerisinde yani yurt içerisinde üretilmiş nihai mal ve hizmetlerin değeridir.

GEÇİCİ İTHALAT REJİM

Serbest dolaşıma girmemiş eşyanın ithalat vergilerinden tamamen ya da kısmen muaf olarak ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın, Türkiye Gümrük Bölgesi içinde kullanılması ve bu kullanım sırasındaki olağan yıpranma dışında, herhangi bir değişikliğe uğramaksızın yeniden ihracına olanak sağlayan hükümlerin uygulandığı rejimdir.

GEÇİCİ KABUL

Ham, yarı mamul veya mamul maddenin yurtdışından getirilerek, ülke içinde farklı maddeler katarak veya katmayarak ya da üzerinde katma değerli işlemlerde(işçilik vb.) bulunarak veya bulunmayarak yarı mamul veya mamul madde haline getirilmesi ve yurtdışına çıkarılmasıdır

GEÇİCİ TEMİNAT MEKTUBU

Bu tür teminat mektupları ihalelere katılmak üzere düzenlenmektedir. Geçici teminat mektubu ile bankalar, ihaleyi kazanan lehtarın, ihale koşulları çerçevesinde muhatap ile sözleşme imzalamaması halinde, muhataba belirli bir ödeme yapmayı taahhüt etmektedirler.

GEÇKİN KONŞİMENTO

(Bkz. Bayat Konşimento)

GEMİ MANİFESTOSU

(*SHIP'S MANIFEST*)

Bir gemideki malları göstermek için kaptan tarafından boşaltma işlemlerinin yapılacağı gümrük idaresine verilen liste.

GENEL AVARYA

(*GENERAL AVERAGE*)

Geminin fırtına gibi ani bir tehditle karşı karşıya kalması halinde, gemiden bazı yüklerin atılması gerekebilir. Bu durumda, atılan yük tüm gemiyi kurtaracağı için, yük sahipleri ve gemi sahibi, atılan yük kime ait olursa olsun, gemideki toplam kıymet içindeki paylarına göre sorumlu olma durumudur.

GENEL FUAR

(*GENERAL FAIR*)

Sektör ve ürün farkı gözetmeksizin her türlü ürünün sergilenebildiği fuar çeşididir.

GENELLEŞTİRİLMİŞ TERCİHLER SİSTEMİ (GTS)

(GENERALIZED SYSTEM OF PREFERENCES, GPS)

Gelişmiş ülkelerin, gelişmekte olan ülkelerden yapılan ithalatta tek taraflı olarak tercihli gümrük tarifelerinin uygulanmasını sağlayan sisteme verilen isimdir.

GERİ DÖNÜLEBİLİR/ KABİLİRÜCU AKREDİTİF

(REVOCALE L/C)

Akreditif çeşitlerinden birisi olup, bu akreditif çeşidinde, akreditif açıldıktan sonra akreditif sürecine taraflardan herhangi birisinin vazgeçmesiyle iptal olabilen akreditif çeşididir. Geri Dönülebilir Akreditif UCP 600 kurallarında kaldırılmıştır.

GERİ DÖNÜLEMEZ / GAYRİ KABİLİRÜCU AKREDİTİF

(IRREVOCALE L/C)

Akreditif çeşitlerinden birisi olup, bu akreditif çeşidinde, akreditif açıldıktan sonra akreditif sürecine taraf olanların (lehtar, amir, amir banka ve lehtar banka) hepsinin onayı olmadan vazgeçilmesi veya değiştirilmesi mümkün olmayan akreditif çeşididir.

GERİ GELEN EŞYA

Serbest dolaşımda bulunan eşya, Türkiye Gümrük Bölgesinden veya Türkiye'nin anlaşmalarla dâhil olduğu gümrük birliği gümrük bölgelerinin diğer bir noktasından kesin ihraç edildikten sonra üç yıl içinde yeniden serbest dolaşıma girmesi halinde geri gelen eşya statüsü kazanır. Belirtilen ithalat

vergilerinden muafiyet, geri gelen eşyanın ihracı sırasındaki ayniyeti değişmeden yeniden ithali halinde tanınır. Geri Gelen Eşya, beyan sahibinin talebi üzerine, ithalat vergilerinden muaf tutulur. Üç yıllık süre, beklenmeyen haller veya mücbir sebeplerle uzatılabilir.

G-8 (SEKİZLER GRUBU)

(GROUP OF SIX)

Sekizler Grubu (Group of Eighth) diye adlandırabileceğimiz oluşum aslında başta Yediler Grubu olarak *Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Japonya, Fransa, Almanya, İtalya* ve *İngiltere* tarafından 1975 yılında oluşturulmuş bir forumdur. Daha sonra bu gruba *Rusya*'nın katılımı ile G8 ismini almıştır.

G-20 (YİRMİLER GRUBU)

(GROUP OF TWENTY)

1999'da Amerika Birleşik Devletlerinin Washington kentinde G-8 Maliye Bakanları toplanarak G-20'yi kurmuşlardır. Bu yeni forum grubu üye ülkelerin Maliye Bakanları ile Merkez Bankası Başkanlarından oluşmaktadır. Türkiye'nin de içerisine dâhil olduğu G-20 Avrupa Birliği ve 19 ülkeden oluşmaktadır.

GİRİŞ GÜMRÜK İDARESİ

Eşyanın, Türkiye Gümrük Bölgesine getirildiği ve risk analizine dayalı giriş kontrolüne tabii tutularak gecikmeksizin sevk işlemlerinin yapıldığı gümrük idaresidir.

GİRİŞ LİMANI

(PORT OF ENTRY)

Gümrük işlemlerinin yapıldığı, ithal vergilerin tahsil edildiği limandır.

GÖNÜLLÜ İHRACAT KISITLAMALARI

(VOLUNTARY EXPORT RESTRICTIONS)

Serbest dış ticaret politikası uygulayan ülkelerin ihracat yapan ülkeden talep ettikleri gönüllü kısıtlamalardır. Bu kısıtlamalar, her iki tarafında rızası ile gerçekleşir.

GÖREVLİ BANKA

(NOMINATED BANK)

Akreditifli işlemlerde, akreditifin kullanımında olduğu banka veya herhangi bir banka nezdinde kullanılır biçimde açılmış bir akreditifte herhangi bir banka anlamına gelir.

GÖRÜLDÜĞÜNDE

ÖDEMELİ AKREDİTİF

(SIGHT L/C)

Akreditif çeşitlerinden birisi olup, bu akreditif çeşidinde, lehtar, bankaya akreditif şartlarına göre uygun belge ibrazı yaptıktan sonra, akreditif çeşidine göre görevli banka, teyit bankası veya amir bankanın lehtara mal bedelini ödemesidir.

GÖRÜNMEZ ENGELLER

(INVISIBLE BARRIERS)

Bu önlemler devletin halk sağlığı, kamu güvenliği veya siyasi gerekçelerle çıkartmış olduğu idari, teknik düzenleme veya standartları kapsar. Her ne kadar konuluş amaçları farklı olsa da dış ticareti

sınırlandırdıkları ölçüde bir tür dış ticaret engeli niteliği taşırlar.

GÖZETİM BELGESİ

(INSPECTION CERTIFICATE)

Genellikle ithalatçı firmanın talebi üzerine Uluslararası Gözetim Firması tarafından düzenlenen ve gönderilecek malın siparişe uygun olup olmadığını (miktar, kalite, ambalaj, etiketleme vb.) kontrol edilip daha sonrada tespit edilen duruma göre hazırlanan belgedir.

GREEN CLAUSE L/C

(Bkz. Yeşil Şartlı Akreditif)

GROSS PRICE

(Bkz. Brüt Fiyat)

GROSS WEIGHT

(Bkz. Brüt Ağırlık)

GUNWALE

(Bkz. Küpeşte)

GÜMRÜK

(CUSTOMS)

Eşya ve malların ülke sınırlarından giriş ve çıkışlarında denetimlerinin yapıldığı ve vergilerin ödendiği kamu kurumlarıdır.

GÜMRÜK ANTREPO REJİMİ

Dış ticarete konu malların gümrük vergisi ve fonlar ödenmeksizin, gümrük idaresinin denetimi altında antrepopa muhafazasına imkan tanıyan bir gümrük rejimi türüdür.

GÜMRÜK BEYANI

Belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde eşyanın bir gümrük rejimine tabi tutulması talebinde bulunulmasını ifade eder.

GÜMRÜK BEYANNAEMESİ

(CUSTOMS DECLARATION)

Türkiye Gümrük Bölgesi'ne (TGB) giriş (ithalat) ve çıkış(ihracat) yapacak olan her türlü eşyanın gümrükleme işlemlerinin yapılması için gümrük mevzuatı uyarınca doldurularak ilgili ihracatçı birliği tarafından onaylanmasından sonra gümrük idaresine sunulan belgedir.

GÜMRÜK BİRLİĞİ

(CUSTOMS UNION)

Ekonomik bütünleşme hareketlerinin ikinci aşamasıdır. Bu süreçte üye ülkeler arasında mal ticaretinde tarife ve kotaların kalkmasına ilave olarak aynı zamanda üye olmayan ülkelere (üçüncü ülkeler) ortak bir dış ticaret politikası uygulama konusunda anlaşma sağlanır

GÜMRÜK GÖZETİMİ

Gümrük mevzuatına ve gereken hallerde gümrük gözetimi altındaki eşyaya uygulanacak diğer hükümlere uyulmasını sağlamak üzere gümrük idareleri tarafından genel olarak uygulanan işlemlerdir.

GÜMRÜK İDARESİ/ İDARELERİ

Gümrük mevzuatında belirtilen işlemlerin kısmen veya tamamen yerine getirildiği

merkez veya taşra teşkilatındaki hiyerarşik yönetim birimlerinin tamamıdır.

GÜMRÜK KONTROLÜ

Türkiye Gümrük Bölgesi ile diğer ülkeler arasında taşınan eşyanın girişini, çıkışını, transit, nakil ve nihai kullanımını ve serbest dolaşımında bulunmayan eşyanın durumunu düzenleyen gümrük mevzuatı ve diğer mevzuatın doğru uygulanmasını sağlamak amacıyla gümrük idareleri tarafından yürütülen; eşyanın muayenesi, beyanname verileri ile elektronik veya yazılı belgelerin varlığının ve gerçekliğinin doğrulanması, işletmelerin hesap ve diğer kayıtlarının incelenmesi, taşıma araçlarının kontrolü, bagajların ve kişilerin yanlarında ya da üstlerinde taşıdıkları diğer eşyanın kontrolü ile resmi araştırmalar ve diğer benzeri uygulamalarıdır.

GÜMRÜK KONTROLÜ ALTINDA İŞLEME REJİMİ

Serbest dolaşıma girmemiş eşyanın Türkiye Gümrük Bölgesinde, ithalat vergilerine veya ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmaksızın, niteliğini veya durumunu değiştiren işlemlere tabi tutulmaları ve bu işlemlerden elde edilen ürünlerin ithalat vergileri üzerinden serbest dolaşıma girmelerine ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir.

GÜMRÜK MÜŞAVİRİ/ KOMİSYONCUSU (CUSTOMS BROKER)

Gümrük Kanunu uyarınca eşyanın gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulmasına ilişkin her türlü işlemlerin dolaylı temsilci sıfatıyla ihracatçı veya ithalatçı adına yürüten kişidir.

GÜMRÜK MUAFİYETİ

Gümrük kanunu kapsamında belirlendiği üzere, belirli gerçek ve tüzel kişilerin yurt dışından getirdikleri belirli malların gümrük vergisi dışında tutulmasına denir.

GÜMRÜK TARİFE İSTATİSTİK POZİSYONU (GTİP)

Dünya Gümrük Örgütü'nün standart hale getirdiği armonize sistemden alınan ve tüm dünyada ürünlerin tanımlanması ve sınıflandırılması için kullanılan 12 haneli bir koddur. Bu kodun ilk 6 hanesi armonize sistem tarafından belirlenir ve ülkeler tarafından herhangi bir değişiklik yapılmasına izin verilmez, sonraki 2 haneyle beraber ilk 8 hane aynı bölgedeki ülkeler için -örneğin Tüm Avrupa Birliği üyesi ülkeler ve Türkiye'de- ortaktır. Sonraki 2 hane hangi ulusa ait olduğunu gösterirken son kalan iki haneyle beraber ürünün tam istatistik kodu belirlenmiş olur.

GÜMRÜK STATÜSÜ

Eşyanın, Türkiye Gümrük Bölgesi'nde serbest dolaşıma girmiş olup olmadığı

yönünden durumunu ifade etmektedir.

GÜMRÜK REJİMİ

Eşyanın yurt dışı veya yurt içi edilebilmesi için beyanı gerekli olan ve gümrük mevzuatında açıkça belirlenmiş rejimleri ifade eder. Ülkemizde mevcut 8 adet gümrük rejimi bulunmaktadır. Bunlar;

1. Gümrük Kontrolü Altında İşleme Rejimi
2. Gümrük Antrepo Rejimi
3. Dâhilde İşleme Rejimi
4. Hariçte İşleme Rejimi
5. Geçici İthalat Rejimi
6. Serbest Dolaşıma Giriş Rejimi
7. İhracat Rejimi
8. İthalat Rejimidir.

GÜMRÜK TARİFESİ (CUSTOM TARIFF)

İthalata konu olan mallardan alınan vergileri gösteren cetvellerdir.

GÜMRÜK VERGİLERİ

İlgili mevzuat uyarınca eşyaya uygulanan ithalat vergilerinin ya da ihracat vergilerinin tümünü ifade eder.

GÜMRÜK YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Gümrük idareleri ile muhatap olan ihracatçıların ve ithalatçıların Gümrük Kanunu ve bu kanuna dayanılarak çıkarılan tüzük, kararname ve yönetmelik hükümlerine uyması

GÜNEYDOĞU ASYA MİLLETLER BİRLİĞİ

(ASSOCIATION OF SOUTH- EAST ASIAN NATIONS, ASEAN)

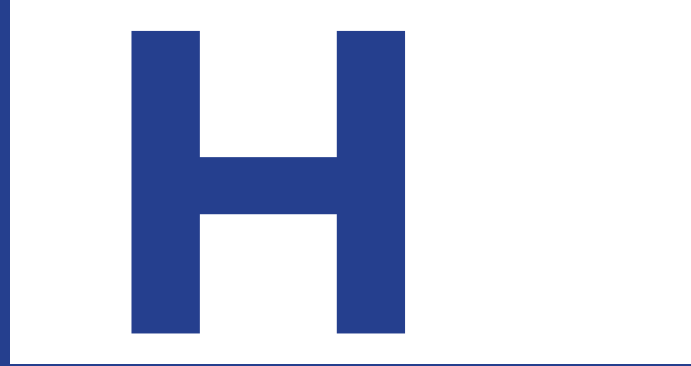
ASEAN 1967'de Bangkok'ta (Bangkok'ta imzalanan bu antlaşmaya Bangkok deklarasyonu da denmektedir.) Endonezya, Malezya, Filipinler, Singapur ve Tayland tarafından kurulmuştur. Zaman içerisinde büyüyerek Brunei, Kamboçya, Laos, Myanmar ve Vietnamın katılmasıyla oluşan bölgesel entegrasyon hareketidir.

GÜNEY ORTAK PAZARI

(MERCOSUR)

MERCOSUR 1991 yılında serbest ticaret bölgesi olarak *Arjantin, Brezilya, Paraguay* ve *Uruguay* arasında yapılan anlaşma ile kurulmuştur. Daha sonra *Venezüella*'nın katılımı ile üye sayısını beşe çıkaran Mercosur'un amacı Amerika kıtasının tüm güney kısmında ekonomik bütünleşmeyi sağlamaktır. 1994 yılında imzalanan Ouro Preto Protoklü ile gümrük birliğine dönüşen Mercosur'a sırasıyla 1996 'de *Şili*, 1997 'de *Bolivya*, 2003'te *Peru* son olarak da 2003'te Kolombiya ve Ekvator üye olmuştur.

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

HALI EKSPERTİZ RAPORU

Ülkemizden ihraç edilecek el yapımı halıların eski eser niteliği taşıyıp taşımadığını belirlemek için düzenlenen rapordur.

HARİÇTE İŞLEME İZİN BELGESİ

Serbest dolaşımdaki eşyanın işlenmek veya yenilenmek üzere Türkiye Gümrük Bölgesi dışına veya Serbest Bölgelere geçici olarak ihraç edilmesi ve işlem görmüş ürünün tam veya kısmi gümrük vergisi muafiyetinden yararlanarak serbest dolaşıma girmesine olanak sağlamak amacıyla verilen bir belgedir.

HARİÇTE İŞLEME REJİMİ

Serbest dolaşımdaki eşyanın hariçte işleme faaliyetlerine tabi tutulmak üzere Türkiye Gümrük Bölgesinden geçici olarak ihracı ve bu faaliyetler sonucunda elde edilen ürünlerin ithal vergilerinden tam veya kısmi muafiyet suretiyle yeniden serbest dolaşıma girişine ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir.

HARMONIZED SYSTEM NOMENCLATURE

(Bkz. Armonize Sistem Nomenklatörü)

HAVAYOLU TAŞIMA BELGESİ

(AIR WAYBILL)

Havayolu taşımacılığında kullanılan ve kıymetli evrak niteliği olmayan taşıma belgesi.

HAYVAN İHRACINA İLİŞKİN SAĞLIK RAPORU

(HEALTH CERTIFICATE FOR ANIMAL EXPORT)

İhracatçı firmaların yurt dışına ihraç edecekleri, canlı hayvan, hayvansal maddeler ve deniz ürünlerinin insan ve hayvanlara geçebilen hastalıkların olmadığını belirten belge.

HEDİYELİK EŞYA İHRACATINDA EKSPERTİZ RAPORU

Ülkemizden ihraç edilen bakırdan ve pirinçten mamul hediyelik eşyaların ihracı, Eski Eserler Kanunu gereğince ilgili müze eksperlerince ekspertize tabi tutulmaktadır. Bu kapsamda gümrük idarelerince izin verilip ihracına izin verilmesi için düzenlenen belgedir.

HELAL BELGESİ

(HELAL CERTIFICATE)

İslam ülkelerine yapılan ihracatta, ilgili ülkenin kesilen hayvanlardan elde edilen etlerin İslami kurallara uygun olduğunu ispat için istemiş oldukları belgedir.

HİBE

(GRANT)

Genellikle kamu kurum ve kuruluşlarının kendi vatandaşlarına ve şirketlerin geri ödeme talep edilmeksizin finansal olarak desteklenmesi

HONOUR

(Bkz. İbrahim Karşılanması)

HUSUSİ AVARYA *(PRIVATE AVERAGE)*

Müşterek avarya koşulları oluşmadan yapılan fedalar, sadece malın sahibi tarafından ödenir. Bu duruma hususi avarya adı verilir. Nakliyat sigortası hasar incelemelerinde, avaryanın müşterek mi yoksa hususi mi olduğu önem taşır.

İHRACAT TERİMLER SÖZLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ

ICC

**(INTERNATIONAL CHAMBER OF
COMMERCE)**

(Bkz. Milletlerarası Ticaret Odası)

ICC COURT OF ARBITRATION

(Bkz. MTO Tahkim)

INCOTERMS

**(INTERNATIONAL COMMERCIAL
TERMS)**

(Bkz. Uluslararası Teslim Şekilleri)

INDEX

(Bkz. Endeks)

INDEX NUMBER

(Bkz. Endeks Sayısı)

INDIRECT EXPORT

(Bkz. Dolaylı İhracat)

INF 1 BELGESİ

Dahilde İşleme Rejimi çerçevesinde, işlem görmüş ürünlerin veya değişmemiş eşyanın izin belgesinde belirtilen gümrük idaresi dışında başka bir gümrük idaresinden serbest dolaşıma geçişleri halinde kullanılan bir belgedir.

INF 2 BELGESİ

Hariçte İşleme Rejimi çerçevesinde ihraç edilen eşya için üçgen trafik sisteminin uygulanmasının istenilmesi halinde İhraç Gümrük İdarelerince düzenlenen belgedir.

INF 3 BELGESİ

İhracatın yapıldığı Gümrük Birliği Gümrük Bölgesi'nin bir parçasından diğer parçasına geri gelen eşyanın tam veya kısmi gümrük vergisi muafiyetinden yararlanabilmesi amacıyla ihracatçının talebi üzerine ihracatçı gümrük idaresi tarafından düzenlenen belgedir.

INF 4 BELGESİ

Tedarikçi beyanının doğruluğunun ve gerçekliliğinin kontrolü amacıyla gümrük idaresince düzenlenen belgedir.

INF 5 BELGESİ

İhraç edilen işlem görmüş ürünlerin imalinde kullanılan eşya kadar ithal eşyasının rejimden yararlandırılması amacıyla kullanılan bir formdur.

INF 6 BELGESİ

Geçici İthalat Rejimi kapsamında ithali yapılan eşyanın, bir kişiden başka bir kişiye devrinin yapılması durumunda veya sergi ve fuarda sergilenmek üzere getirilen eşyanın bir fuardan veya sergiden Türkiye Gümrük Bölgesini terk etmeksizin başka bir sergiye dahil olması halinde, Geçici İthalat Rejim hak sahibinin talebi üzerine giriş gümrük idarelerince düzenlenen bir bilgi formudur.

INF 7 BELGESİ

Dahilde İşleme Rejimi çerçevesinde, geri ödeme sistemi kapsamındaki işleme faaliyetlerinden elde edilen işlenmiş

ürünlerin, bu ürünler için bir geri ödeme talebinde bulunulmasından önce, değişmemiş durumda veya verilen izin kapsamında daha ileri düzeyde işleme faaliyetlerinden sonra, serbest dolaşıma giriş işleminin yapıldığı gümrük idaresi dışındaki bir gümrük idaresinde gümrükçe onaylanmış işlem veya kullanımlardan birine tabi tutulması halinde kullanılan belgedir.

INF 8 BELGESİ

Antrepo Rejimi hükümlerine göre, antrepolarda elleçleme işlemine tabi tutulan eşyanın, antreponun bağlı olduğu gümrük idaresinden başka bir gümrük idaresinde, gümrük yükümlülüğü doğrudan gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulması ve beyan sahibinin gümrük vergilerinin elleçleme işlemine tabi tutulmamış gibi hesaplanmasını talep etmesi halinde, vergilerin hesaplanması da kullanılan belgedir.

INF 9 BELGESİ

Dahilde İşleme Rejimi çerçevesinde, eşdeğer eşyadan elde edilen işlem görmüş ürünün ihracatından önce, ithal eşyasının girmesi halinde, işlem görmüş ürünün elde edilmesi için kullanılan eşdeğer eşya kadar, ithal eşyasının bu rejimden yararlanmasının kontrolü amacıyla kullanılan bir formdur.

INNOVATION

(Bkz. İnovasyon)

INSPECTION CERTIFICATE

(Bkz. Gözetim Belgesi)

INSURANCE CERTIFICATE

(Bkz. Sigorta Sertifikası)

INSURANCE DOCUMENTS

(Bkz. Sigorta Belgeleri)

INSURANCE POLICY

(Bkz. Sigorta Poliçesi)

INTERNATIONAL STANDARTS

(Bkz. Uluslararası Standartlar)

INVENTORY

(Bkz. Stok)

INVISIBLE BARRIERS

(Bkz. Görünmez Engeller)

IRREVOCABLE LETTER OF CREDIT

(Bkz. Geri dönülemez Akreditif)

ISO

INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR STANDARDIZATION

1947 tarihinde kurulmuş olup, 135 üye ülkeden oluşmaktadır. Her ülkeden bir üye bulunmaktadır ve her üye eşit oy hakkına sahip olan uluslararası standardizasyon kuruluşudur.

ISO 9000 BELGESİ

(ISO 9000 CERTIFICATE)

Genel anlamda İmalat ve Hizmet

endüstrilerinde kalite güvencesi için kurulmuş, kapsamlı bir standartlar kümesidir. ISO 9000 serileri, bir firmanın kalite sistemini geliştirmesini, belgelemesini ve çalıştırılmasını ister, yani firma içinde yönetiminin kalite tetkik uygulamaları için sahip olduğu sorumluluktan, satın alma politikalarından, eğitime kadar uzanan Kalite yönetim sistemleri uygulamalarının tümünü kapsar.

ISO 9001 BELGESİ **(ISO 9001 CERTIFICATE)**

Ürünün geliştirilmesi ve tasarımından, üretim, ürünün kurulup çalıştırılması ve servis işlemlerine kadar imalatın tüm hususları ile ilgili firmalar için Kalite Güvencesi standartlarıdır.

İHRACAT TERİMLER SÖZLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ

İBRAZ

(PRESENTATION)

Akreditifli işlemlerde, bir akreditif altında belgelerin amir bankaya veya görevli bankaya teslimi veya bu suretle teslim edilen belgeler anlamına gelir.

İBRAZ EDEN

(PRESENTER)

Akreditifli işlemlerde, ibrazı yapan bir lehtar, banka veya diğer taraf anlamına gelir.

İBRAZIN KARŞILANMASI

(HONOUR)

Akreditifli işlemlerde, üç farklı işlevi yerine getirme özelliği olan bir eylemdir. Bunlardan birincisi; akreditif belgelerin ibrazı üzerine ödeme yöntemiyle kullanımda ise ibrazda ödeme yapmaktır. İkincisi; akreditif vadeli ödeme yöntemiyle kullanımda ise vadeli ödeme yükümlülüğüne girmek ve ödeme vadesinde ödeme yapmaktır. Üçüncüsü ise; akreditif poliçe kabulü yöntemiyle kullanımda ise lehtar tarafından çekilen poliçeyi kabul etmek ve poliçenin ödeme vadesinde ödeme yapmak, anlamına gelir.

İHBAR BANKASI

(ADVISING BANK)

Akreditifli işlemlerde, amir bankanın talebi üzerine akreditifli ihbar eden banka anlamına gelir.

İHRACAT

(EXPORT)

Bir eşyanın veya değer in ulusal ve

uluslararası mevzuata uygun bir şekilde bedelli veya bedelsiz olarak gümrükleme işlemleri tamamlanarak Türkiye Gümrük Bölgesinden diğer ülkelere veya serbest bölgelere satışını ifade eder.

İHRACAT ACENTELERİ

Acenteler belirli bir komisyon ya da ücret karşılığında temsil etmekte oldukları müşterileri adına dış pazarlara seyahatte bulunup sipariş almaktadır. Dolayısı ile üretici ürünü satın alan firma ile karşı karşıya gelmemektedir. Bu firmalar genellikle belirli bir sektör veya pazar üzerinde uzmanlaşmış firmalardır.

İHRACATÇI BİRLİKLERİ

İhracatçıları örgütlendirmek suretiyle ihracatı artırmak ve dış ticaretin ülke menfaatine uygun olarak gelişmesini sağlamak üzere, özel bütçeye sahip ve tüzel kişiliği haiz olarak kurulan kuruluşlardır. Ülkemizde 13 tane İhracatçı Birliği Genel Sekreterliği vardır. Ülkemiz mevzuatına göre ihracat yapabilmek için ihracatçı birliğine üye olmaları gerekmektedir.

İHRACATÇI BİRLİKLERİ GENEL SEKRETERLİĞİ ONAY KAYDI

İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği tarafından gümrük beyannamesi onay/kayıt işlemleriyle ilgili olarak verilecek onay, kayıt ve/veya elektronik onayı/kayıdı, ifade eder.

İHRACAT GÜMRÜK İDARESİ

Türkiye Gümrük Bölgesini terk edecek eşyanın risk analizine dayalı kontrollerin de dâhil olmak üzere gümrükçe onaylanmış bir işlem ve kullanıma tabi tutulmasına ilişkin işlemlerin yerine getirildiği gümrük idareleridir.

İHRACATIN İTHALATI KARŞILAMA ORANI

Bir ülkede belirli bir dönemde gerçekleşen ihracat değerlerinin aynı dönemde gerçekleşen ithalat değerlerine bölünmesi ile elde edilen orana denmektedir.

İHRACAT KONSORSİYUMLARI

İhracat konsorsiyumları aynı sektörde veya benzer ve alt sektörlerde faaliyet gösteren firmaların ihracat süreçlerindeki firma tecrübesini geliştirmek ve bu konsorsiyum içerisinde olan firmaların ihracat hacimlerini artırmak amacıyla, üyelerin gönüllük esasına göre bir araya geldikleri örgütlenmelerdir. Ülkemizde “Sektörel Dış Ticaret Şirketlerini” (SDŞ) bu örgütlenme için örnek verebiliriz.

İHRACAT KREDİ SİGORTASI

(EXPORT CREDITS INSURANCE)

İhracatçı firmaların ihraç ettiği mal bedellerinin, ticari ve politik risklere karşı belirli oranlarda teminat altına alınması ve Sigortalı firmaların gerek Türk Eximbank nezdinde doğmuş veya doğacak alacak haklarını ticari bankalara temlik etmek suretiyle, gerekse kambiyo senedine bağlı

vadeli alacaklarını ister Türk Eximbank'ta, isterse Türk Eximbank onayı ile ticari bankalarda iskonto ettirmek suretiyle düzenli finansman imkanına erişmelerini sağlayan sigorta türü.

İHRACAT REJİMİ

Serbest dolaşımda bulunan eşyanın ihraç amacıyla Türkiye Gümrük Bölgesi dışına çıkışına ilişkin hükümlerin uygulandığı rejimdir.

İHRACAT SÜBVANSİYONU

(SUBSIDY)

Tarife dışı engellerden bir tanesi olup, ülke hükümetlerinin kendi ihracatçılarına maliyet veya rekabet avantajı oluşturmak için ödediği para

İHRACAT YÖNETİM ŞİRKETLERİ

Rakip olmayan üretici firmaların ürünlerinin pazarlayan, belirli ürünlerde ve pazarlarda, bazen her ikisinde de uzmanlaşmış, ülke içinde faaliyet gösteren malların pazarlandığı firmalardan bağımsız ancak onlar için bir ihracat departmanı gibi çalışan şirketlerdir.

İHRACAT VERGİLERİ

(EXPORT DUTIES)

Gümrük mevzuatı kapsamında, eşyanın ihracatında ödenecek gümrük vergisi ile diğer eş etkili vergiler ve mali yükler ile tarım politikası veya tarım ürünlerinin işlenmesi sonucu elde edilen bazı ürünlere uygulanan

özel düzenlemeler çerçevesinde ihracatta alınacak vergileri ve diğer mali yükleri ifade etmektedir.

İHRAÇ MÜSADESİ

Ülke ekonomisinin ihtiyaçları, iç ve dış piyasa arz ve talep durumu, satış şekli ile alıcı ülke ve firmaların ülkemiz ile olan ticari ve ekonomik ilişkileri gibi hususlar göz önünde tutularak Müsteşarlıkça verilen ihraç iznini ifade eder.

İHRAÇ KAYITLI FATURA

3065 sayılı KDV kanunu gereğince ihracat yapacak firmaya KDV dahil edilmeden ülke içerisinde kesilen faturadır.

İHTİSAS FUARI

(SPECIAL FAIR)

Sadece düzenlendiği konuda üretilen malların sergilenmesine izin veren, geniş halk kitlelerinden ziyade işadamlarını yüz yüze getiren daha dar kapsamlı fuar çeşididir.

İMALAT BELGESİ

(CERTIFICATE OF MANUFACTURER)

İmalat Belgesi, işletmenin kendi bünyesinde yapılan imalatın nitelikleri, kapasitesi, kapasite kullanım oranının, imalat teknoloji vb. bilgileri içeren bir belgedir.

İNOVASYON

(INNOVATION)

Kısaca yenilikçilik olarak tanımlayabileceğimiz inovasyon geniş anlamda ise, yeni veya önemli ölçüde

değiştirilmiş ürün (mal ya da hizmet) veya sürecin; yeni bir pazarlama yönteminin; ya da iş uygulamalarında, iş yeri organizasyonunda veya dış ilişkilerde yeni bir organizasyonel yöntemin uygulanmasıdır.

İNTAÇ TARİHİ

Fiili ihracatın gerçekleştirilip söz konusu malın yurtdışı edildiği tarihtir.

İSKONTO

(DISCOUNT)

İhracatçı firmaya yapılacak ödemenin belirlenen vadeden önce yapılması durumunda borçlanılan miktar veya ürün fiyatı üzerinden yapılan indirim.

İSLAM KONFERANSI ÖRGÜTÜ (İKO)

(ORGANIZATION OF ISLAMIC COUNTRIES)

Dünyadaki Müslüman ülkelerin kendi aralarındaki sosyal, kültürel, ekonomik ve bilimsel alanlarda işbirliği yapılması ve İslam ülkelerinin birlikte hareket etmelerini sağlamak amacıyla 1969 yılında kurulan örgüt.

İŞARET

(MARKING)

İhracatı yapılacak olan malın sevk ambalajı üzerine konulan ve ihtiva ettiği malı tanımaya ve nitelendirmeye yarayan simgedir.

İŞTİRA

(NEGOTIATION)

Akreditifi işlemlerde, uygun bir ibraz altında poliçelerin (görevli bankadan başka bir banka üzerine çekilen poliçelerin) ve/

veya belgelerin, görevli bankanın ramburse edilmesi gereken banka iş gününde veya daha önce görevli banka tarafından lehtara avans ödeme yapılarak veya avans ödeme yapılacağı kabul edilerek satın alınması anlamına gelir.

İŞTİRA AKREDİTİF

(NEGOTIATION LETTER OF CREDIT)

Akreditif çeşitlerinden birisi olup, lehtar vadesinden önce uygun ibraz olması şartıyla akreditifi bankaya satmasına olanak tanıyan akreditif çeşididir.

İTHALAT

(IMPORT)

Bir ürün ya da değer, ülkemiz yasalarına uygun olarak bedelli veya bedelsiz bir şekilde ithalat gümrük işlemleri tamamlanarak, Türkiye Gümrük Bölgesine yapılan satışları ifade eder.

İTHALAT GÜMRÜK İDARESİ

Türkiye Gümrük Bölgesine getirilen eşyanın risk analizine dayalı kontrolleri de dâhil olmak üzere onaylanmış bir işlem ve kullanıma tabi tutulmasına ilişkin işlemlerin yerine getirildiği gümrük idaresidir.

İTHAL İKAMESİ

(IMPORT SUBSTITUTION)

Yurt dışından ithal edilen eşyanın ülke içerisinde üretilmesini teşvik etmek amacıyla yerel sanayinin yüksek gümrük vergileri ile korumasını sağlayan ekonomi politikasıdır.

İTHALAT KISITLAMALARI

(IMPORT RESTRICTIONS)

Ülke hükümetlerinin yerli sanayi dış rekabetten korumak, dış ödeme açıklarını baskı altına almak, hazineye gelir sağlamak, istihdam ve milli gelir düzeyini yükseltmek, ticaret hadlerini olumlu yönde etkilemek vb. çeşitli nedenlerle ithalata getirdiği miktar ve değer yönünden sınırlandırmalardır.

İTHALAT KOTASI

(IMPORT QUOTAS)

Ülke hükümetlerinin yerli sanayiye korumak adına ithal edilecek ürünlerin fiziksel miktarları veya ürünlerin değeri üzerinden koymuş oldukları sınırlandırmadır.

İTHALAT VERGİLERİ

(IMPORT DUTY)

Gümrük vergilerinden farklı olarak, ithalat esnasında alınan vergilerdir.

İTHALAT YASAKLARI

(IMPORT PROHIBITIONS)

Ülke hükümetlerinin almış olduğu kararlara istinaden belirlenen ürünlerin tümüyle ülkeye girişinin yasaklanmasıdır.

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

J

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

JIT

JUST IN TIME

(Bkz. Tam Zamanında Üretim)

JOIN VENTURE

(Bkz. Ortak Girişim)

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

K

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

KABOTAJ

(*CABOTAGE*)

Bir devletin, bir limanından alınan yük ve yolcuların, aynı devletin diğer bir limanına deniz yoluyla nakledilmesidir. Denizlerde ticaret serbestisi genel bir kaide olmakla birlikte, yurtiçi deniz nakliyatı yapmak genellikle o ülkenin vatandaşlarına hasredilmiş bir haktır.

KABUL KREDİLİ AKREDİTİF

(*ACCEPTANCE LETTER OF CREDIT*)

Akreditif çeşitlerinden birisi olup, bu akreditif çeşidinde, lehtara yapılacak ödeme uygun ibraz olması şartıyla, belirlenen bir vadede ve akreditifle ilişkilendirilen poliçe karşılığında yapılır.

KABUL KREDİLİ ÖDEME

(*CREDIT ACCEPTANCE*)

Uluslararası ödeme şekillerinden birisidir. Bu ödeme şeklinde ödeme bir poliçe karşılığında vadeye bağlanır ve alıcı poliçede belirlenen vadede ödemeyi satıcıya gerçekleştirir.

KALKIŞ LİMANI

(*PORT OF DEPARTURE*)

Geminin yola çıktığı liman

KAMBIYO

(*EXCHANGE*)

Yabancı para birimleri ile para yerine geçen ödeme araçlarının değiştirilmesi diğer bir ifadeyle alım satım işlemidir.

KAMBIYO DENETİMİ

(*EXCHANGE CONTROL*)

Ülke hükümetleri tarafından döviz işlemlerine kısıtlama getirilmesidir.

KAMBIYO REJİMİ

(*FOREIGN EXCHANGE REGIME*)

Bir ülkenin dış ekonomik işlemlerinin parasal yönlerini düzenleyen genel çerçevesini oluşturan mevzuat

KARABORSA

(*BLACK MARKET*)

Yasal düzenlemelerin dışında faaliyet gösteren ve yasalarla belirlenmiş olan fiyatlardan daha yüksek fiyatlarla alım satım yapılan piyasa.

KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ

(*BLACK SEA ECONOMIC COOPERATION*)

1992 yılında Karadeniz'e kıyısı olan ülkeler tarafından kurulmuş ekonomik işbirliği kuruluşudur.

KARAYOLU TAŞIMA BELGESİ

(*ROAD WAYBILL / CMR CONSIGNMENT NOTE*)

Kamyon veya tır ile yapılan uluslararası taşımacılıkta, CMR [Convention Merchandises Routier (Ticari Mallar Güzergâh Anlaşması)] gereğince düzenlenen kıymetli evrak niteliğinde olmayan bir taşıma belgesidir.

KARMA GÜMRÜK VERGİSİ

İthal edilen eşya için alınan gümrük vergilerinin hesaplanmasında hem fiziksel birim özelliklerine göre hem de değer

üzerinden alınarak tahsil edilen gümrük vergileridir

KARŞILAŞTIRMALI ÜSTÜNLÜKLER TEORİSİ (THEORY OF COMPARATIVE ADVANTAGES)

İngiliz iktisatçı David Ricardo tarafından geliştirilen bir teoridir. Eğer ki bir ülke her iki malın üretiminde de diğer ülkelere göre mutlak üstünlüğe sahipse ne olacaktır? Sorusuyla yola çıkılmıştır. Dolayısıyla bu teoriye göre dış ticarete önemli olan konu, ülkelerin üretmiş oldukları ürünleri daha ucuza üretebilmeleri yani mutlak üstünlüğe sahip olmaları değil; konu, ülkenin sahip olduğu üstünlüklerin derecesidir.

KARŞILIKLI AKREDİTİF (BACK TO BACK LETTER OF CREDIT)

Akreditif çeşitlerinden birisi olup, bu tür akreditifler genellikle satıcının malın asıl üreticisi olmadığı durumlarda uygulanır ve satıcının malın satın alınma esnasında ihtiyaç duyduğu finansman ihtiyacını karşılmasına yönelik oluşturulan bir akreditif çeşididir. Karşılıklı Akreditiflerde birden fazla akreditif olduğundan bu akreditifler birbirinden bağımsızdır.

KARŞILIKLI TİCARET (COUNTERTRADE)

Mal, hizmet ve teknoloji satışı karşılığında ödemenin nakit esnasından başka şekillerde yapıldığı ticaret usullerine denir.

KATILIM BEDELİ

Yurt dışında gerçekleştirilen fuar katılımlarının desteklenmesine ilişkin 2009/5 tebliğ kapsamında; Yurt dışı fuar organizasyonunu düzenlemek üzere Ekonomi Bakanlığı tarafından görevlendirilen organizatöre katılımcı tarafından ödenecek, fuarla ilgili nakliye, gümrükleme, sigorta, yer kirası, stand konstrüksiyonu, dekorasyon giderleri ve verilecek hizmetler toplamının metrekare satış fiyatına yansıtılmış, desteğe esas olacak azami bedelini ifade eder.

KAYDA BAĞLI İHRACAT

Ekonomi Bakanlığı tarafından belirlenen, “Kayda Bağlı ihracat listesinde” yer alan malların ihracatının gerçekleştirilmesine denir. .

KEŞİDE (DRAW)

Ödeme emri niteliği taşıyan herhangi bir çek veya poliçenin düzenlenerek imzalanması ve muhataba (alacaklıya) ibraz edilmek üzere lehtara veya hamile verilmesidir.

KEŞİDECI (DRAWER)

Çek veya poliçeyi, düzenleyerek ve imza ederek, muhataba ya da lehtara yapılacak ödeme için, ödeme emri veren gerçek ya da tüzel kişidir. Daha kısa bir ifadeyle, ticari senedi düzenleyen taraftır.

KIRMIZI HAT

İlgili gümrük idarelerinde eşyanın fiziki muayenesi ile birlikte belge kontrolünün de yapıldığı hattır.

KIRMIZI ŞARTLI AKREDİTİF

(RED CLAUSE LETTER OF CREDIT)

Akreditif çeşitlerinden birisi olup, bu akreditif çeşidinde, lehtar vadesinden önce belirlenen tutar kadar finanse edilir. Dolayısıyla akreditifte ödenmesi gereken toplam tutar içinde belirlenen tutar akreditif açıldıktan sonra belge ibrazı olmadan lehtara ödeme yapılmasıdır.

KISA KOŞİMENTO

(SHORT FORM/BLANK BACK BILL OF LADING)

Uluslararası taşıma sürecinde taşıma belgesinde (koşimento) taşıma şartlarının hepsinin yer almadığı koşimento şeklindedir.

KIYI BANKACILIĞI

(OFF SHORE BANKING)

Ülke dışında sağlanan fonların yine ülke dışında kullanılmasını amaçlayan ve sektörle ilgili her türlü yasa ve yönetmeliklerin dışında kalan serbest bankacılık çeşididir.

KİRLİ KOŞİMENTO

(DIRTY BILL OF LADING)

Uluslararası taşıma sürecinde malların gemiye yüklenirken, yüklenen malların üzerinde hasarlı olarak teslim alındığına ilişkin bir şerh olan koşimentolara denir. Aksi belirtilmediği sürece bu tür koşimentolar akreditif kapsamında bankalarca kabul

edilmez.

KİŞİ BAŞINA DÜŞEN MİLLİ GELİR

(PER CAPITA INCOME)

Bir ülkede yaşayan insanların ortalama refah düzeyini ifade eden bir kavramdır. Kişi başına düşen milli gelir, sadece bir ortalamanın göstergesidir. Bu gelir, bir ülkede yaşayan bireylerin ulusal gelirden aldıkları gerçek geliri göstermez. Kişi başına düşen milli gelir, bir ülkenin mevcut milli gelir değerinin o ülkenin nüfusuna bölünmesi ile hesaplanır.

KLİRİNG

(CLEARING)

Uluslararası ticarete malın malla değişimine dayanan, fakat takastan biraz daha geliştirmiş bir yöntemdir

KLOZ

(CLAUSE)

Sigorta sözleşmelerinde eklenen ve sigorta sözleşmesinin genel ve özel koşullarının taşıdığı yükümlülükleri genişleten veya daraltan belgelerdir.

KOBİ

(KÜÇÜK VE ORTA BÜYÜKLÜKTEKİ İŞLETMELER)

Yıllık 250 kişiden az işçi istihdam eden ve yıllık mali bilançosu 40.000.000 (kırk milyon) TL'yi aşmayan ve yönetmelik kapsamında mikro işletme, küçük işletme ve orta büyüklükteki işletme olarak sınıflandırılan ekonomik birimlerdir. AB müktesebatıyla uyum çalışmaları kapsamında KOBİ'nin

yeni tanımı; 250 kişiye kadar işçi çalıştıran ve 50 milyon Euro'ya kadar ciroya sahip işletmelerdir

KOLİ LİSTESİ

(PACKING LIST)

İhracatçının göndereceği paketler içindeki malların cinsini ve adedini belirtmek için ihracatçı tarafından düzenlenen bir belgedir. Diğer bir ifade ile kolinin içinde bulunan ambalaj ve mal içeriğini belirten listelerdir.

KOMBİNE MAL NOMENKLATÜRÜ

(COMBINED NOMENCLATURE OF GOODS)

Gümrük Tarife Cetveli içerisinde yar alan 12 rakamlı kodların 7. Ve 8. açılımlarını gösterir.

KONSİNYE İHRACAT

Kesin satışı daha sonra yapılmak üzere yurtdışındaki alıcılara, komisyonculara, ihracatçının yurtdışındaki şube veya temsilcilerine mal gönderilmesini, yani ihracatına denir.

KONSOLOSLUK FATURASI

(CONSULAR INVOICE)

Yurt dışına gidecek ürünün hem menşei hem de piyasa fiyatlarının tespiti amacıyla, ithalatçı firmanın ülke konsoloslüğundan aldığı ve düzenlendikten sonrada ilgili ithalat ülke konsoloslugu tarafından onaylatıldığı ve bu sürecin bitiminde sonra ihracatın gerçekleşmiş olduğu faturadır.

KONTEYNER

(CONTAINER)

Taşımacılık işlerinde kullanılan, 1972 Konteyner Sözleşmesi'ne uygun olarak imal edilmiş olduğunu kanıtlayan, konteyner onay plakasına sahip, sürekli ve uzun kullanılacak, sağlam bir kompartıman teşkil edecek şekilde kısmen ya da tamamen kapalı, yol boyu aktarmaya gerek olmadan bir veya daha fazla taşıt tarafından taşınmasını kolaylaştıracak, özel bir şekilde imal edilmiş, kolay yükleme ve boşaltma yapılabilir, iki taşıt arasında yapılacak aktarmaya yarayan taşıma kaplarıdır.

KONVERTİBİLİTE

(CONVERTIBILITY)

Bir ülke parasının, döviz piyasalarında başka bir ülke parası veya altın, gümüş gibi değerli metallerle serbestçe değiştirilebilmesi ve uluslararası ticari işlemlerde değişim aracı olarak kullanılabilmesidir. Bir başka deyişle konvertibilite, milli paranın, diğer ülke paraları veya altına hiçbir kısıtlamaya tabi tutulmaksızın çevrilebilmesidir.

KONVERTİBL PARA

(CONVERTIBLE CURRENCY)

Yabancı ülke paralarına serbestçe çevrilebilen ulusal para

KOŞHER SERTİFİKASI

(KOSHER CERTIFICATE)

İsrail'e veya İsrail kökenli bir şirkete ihraç edeceğimiz gıda ürünlerinin Musevi dinine uygunluğunu belirten belgedir.

KÖPRÜ MEVZUAT

Bir tarafta AT bir tarafta Türkiye Gümrük Bölgesi ile bu iki bölgede ayrı ayrı yürürlükte olan Topluluk ile Türk gümrük mevzuatı arasında köprü işlevi görmek üzere Topluluk ile Türkiye arasında yürürlüğe giren Gümrük Birliği'nin (1/95 sayılı AT-Türkiye Ortaklık Konseyi Kararı'nın) uygulanmasına ilişkin hükümler getiren 1/2006 sayılı Türkiye-AT Gümrük İşbirliği Komitesi Kararıdır. (Söz konusu kararın ilk hali 1/96 sayılı karardır. Daha sonra 1/2001 ve 1/2003 değişiklikleriyle en son halini 1/2006 sayılı karar olarak almıştır.)

KONTROL BELGESİ

(CONFORMITY CERTIFICATE)

Tarım ürünlerimizin dış ülkelerdeki imajını muhafaza etmek amacıyla Ekonomi Bakanlığı tarafından “Dış Ticarete Teknik Düzenlemeler Standardizasyon Yönetmeliği” ekinde yer alan tarım ürünleri için düzenlenen belgedir.

KUZEY AMERİKA SERBEST

TİCARET ANLAŞMASI

(NORTH AMERICAN FREE TRADE AGREEMENT, NAFTA)

Kuzey Amerika Serbest Ticaret Bölgesi, 12 Ağustos 1992'de Amerika, Kanada ve Meksika'nın imzaladığı anlaşma ile kurulmuş ve 1 Ocak 1994 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yapılan anlaşma ile üye ülkeler aralarındaki her türlü ticari engeli kaldırmayı amaçlayan (sanayi ve tarım ürünlerini kapsayan bir serbestleşmedir)

KÜMELENME

(CLUSTERING)

Aynı ya da benzer iş kolunda faaliyet gösteren, coğrafi olarak birbirine yakın, birbirleriyle işbirliği ve rekabet halinde olan üretici firmalar ve onları destekleyici firma ve kurumların bir araya geldiği bir çalışma veya organizasyon modelidir.

KÜPEŞTE

(GUNWALE)

Gemilerde borda kaplamalarının en üstü, güverteden yukarıda kalan bölümlerdir.

KÜRESELLEŞME

(GLOBALIZATION)

Ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürler alanlarda bazı ortak değerlerin, yerel ve ulusal sınırları aşarak dünya çapında yayılması ve genel anlamda kabul edilmesine verilen isim.

KÜŞAT MEKTUBU

(CREDIT OPENING LETTER)

Akreditifli işlemlerde, amir banka, amir tarafından kendisine verilen akreditif açma talimatına göre akreditif metnini hazırlar. Hazırlanan bu İngilizce akreditif metnine uygulamada küşat ya da küşat mektubu denir.

İHRACAT TERİMLER SÖZLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ

LADING

(Bkz. Yükleme)

LAY TIME

(Bkz. Astarya, Starya)

LAYTER

(LIGHTER)

Büyük gemilerin kargo yükleme ve boşaltılmasında kullanılan küçük gemidir.

LEASING

(Bkz. Finansal Kiralama)

LEGALIZED INVOICE

(Bkz. Tasdikli Fatura)

LEHTAR

(BENEFICIARY)

Akreditifli işlemlerde, lehine akreditif açılan taraf anlamına gelir.

LETTER OF CREDIT

(Bkz. Akreditif)

LETTER OF QUARANTEE

(Bkz. Teminat Mektubu)

LINER IN

Verilen navlun teklifinde gemiye yükleme masraflarının navlun fiyatına dahil olduğunu ifade eder.

LINER OUT

Verilen navlun teklifinde, ithalat limanında

boşaltma masraflarının navlun fiyatına dahil olduğunu ifade eder.

LİBOR

(LONDON INTERBANK OFFERED RATE)

Londra'daki kredibilitesi yüksek bankaların, bankalar arası ABD doları üzerinden borç verme işlemlerinde uyguladıkları ortalama faiz oranına dayanır. Libor faiz oranı forward, swap, konut kredisi, değişken faizli borçlar ve Eurodolar işlemlerinde referans olarak kullanılır.

LİKİT

(LIQUID)

Kullanılması hemen mümkün olan ekonomik varlık (para)

LİKİTİDE

(LIQUIDITY)

Döviz, menkul kıymet, gayrimenkul gibi herhangi bir ekonomik varlığın kısa sürede ve sorunsuz bir şekilde (değer kaybına uğramadan) nakde çevrilebilme özelliğidir.

LİMAN

(PORT)

Gemilerin yük almalarına ya da yük boşaltmalarına, yolcu indirip bindirmelerine uygun kuruluşları bulunan, barınmalarına yarayan doğal ya da yapay yer.

LİMAN İŞARETİ

(PORT MARK)

Özellikle birden fazla limanlar için yapılan yüklemede yüke vurulan ve boşaltılacak limanı belirleyen işaret.

LİNER GEMİLER

(*LINER VESSELS*)

Denizyolu taşımacılık yöntemlerinden biri olan Liner taşımacılığı kapsamındaki gemiler, düzenli ve sürekli bir tarife kapsamında hizmet vermektedir. Zamanlama bu sistemin temelini oluşturmaktadır. Denizyolu taşımacılık seferini yapan gemiler belirli bir tarife uymaktadırlar. Bu sefer programında hangi limanlara hangi zaman diliminde yanaşılacağı yer almaktadır. Bu durum yükleyicilerin müşteri ihtiyaçları doğrultusunda önceden bilgi ve tedbir almasını sağlamaktadır. Modelin ön plana çıkan özelliği hizmetin sürekliliğidir. Denizyolu Taşımacılık faaliyeti yürüten gemiler yeterince yük bulamasalar bile limana uğrayarak programlarını aksatmamaktadır.

LİNER SERVİS

(*LINER SERVICE*)

Belirli ticaret hattı üzerinde taşımacılık yapmak üzere verilen tarifeli ve düzenli hizmettir.

LİSANS ANLAŞMASI

(*LICENCE CONTRACT*)

Dış piyasalara girmenin nispeten kolay olduğu yollarından birisidir. Lisans anlaşmasında lisansör (lisans veren) bir üretim sürecini, tekniğini, marka ve patentleri belirli bir bedel karşılığında lisans alana satmasıdır.

LOMBARD SÖZLEŞMESİ

(*LOMBARD CONTRACT*)

Taşınabilir malların ya da ticari malların

rehin edilmesi karşılığında sağlanan kısa vadeli banka kredilerine verilen isimdir.

LOSS

(Bkz. Zarar)

LÜLE TAŞI İHRACATI İÇİN DÜZENLENEN EKSPERTİZ RAPORU

Ülkemiz mevzuatı gereğince ham lüle taşının yurt dışına gönderilmesini engellemek amacıyla ihraç edilecek her türlü lüle taşı ürünleri ekspertiz raporunun alınması ve onaylanması gerekmektedir. Dolayısıyla bu kapsamda düzenlenen rapordur.

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

M

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

MAHRECİNE İADE

Gümrüğe gelen bir eşyanın vergileri yatırılmadan satıcısına ya da aynı ülkedeki başka bir alıcıya geri gönderilmesi işlemine denir.

MAL MUKABİLİ ÖDEME

(CASH AGAINST GOODS)

Uluslararası ticarete kullanılan ödeme şekillerinden birisidir. Bu ödeme şeklinde, satıcı firma alıcının malları çekmesine yarayan evrakları alıcıya gönderir. Evrakları alan alıcı malın ithalatını yaptıktan sonra ödemeyi gerçekleştirir.

MARKA

(TRADEMARK/ BRAND)

556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname uyarınca, bir teşebbüsün mal ve hizmetlerini bir başka teşebbüsün mal veya hizmetlerinden ayırt etmeyi sağlama koşuluyla, kişi adları dahil, özellikle sözcükler, şekiller, harfler, sayılar, malların biçimi veya ambalajları gibi çizimle görüntülenebilen veya benzer biçimde ifade edilebilen, baskı yoluyla yayımlanabilen ve çoğaltılabilen her türlü işaretleridir.

MATRAH

Vergi borcunu hesaplamak için kullanılan, vergi yasalarına göre belirlenen gelir miktarıdır.

MENKUL KIYMETLER

(TANGIBLE ASSETS)

Ortaklık veya alacaklılık sağlayan, belli

bir tutarı temsil eden, orta ve uzun vadeli yatırım aracı olarak kullanılan, dönemsel gelir getiren, misli nitelikte, çok sayıda ve seri halinde çıkarılan, ibareleri aynı olan kıymetli evraktır.

MENŞE (ORIGIN)

Eşyanın ekonomik milliyetidir.

MENŞE KURALLARI

(RULES OF ORIGIN)

Eşyanın hangi ülke menşeli olduğunun belirlenmesini sağlayan spesifik kurallardır.

MENŞE SAHADETNamesİ

(CERTIFICATE OF ORIGIN)

Uluslararası ticarete dolaşımda olan malın menşesini, yani üretildiği yeri ve dolayısıyla hangi ülkeye ait olduğunu gösteren belgedir.

MERCOSUR

(EL MERCADO COMUN DEL SUR)

(Bkz. Güney Ortak Pazarı)

METRIK TON

(METRIC TON, MT)

1000 kg.

MEVZUAT

(REGULATION)

Kanun, tüzük, yönetmelik gibi yazılı olan ve ilgili konuyla düzenleme yapan hukuk kuralları bütünüdür.

MOST FAVOURED NATION CLAUSE

(Bkz. En Çok Kayrılan Ülke Kuralı)

(MFA)

MULTI- FIBRE AGREEMENT

(Bkz. Çok Elyafı Tekstil Anlaşması)

MİLLETLERARASI TİCARET ODASI (INTERNATIONAL CHAMBER OF COMMERCE)

Milletlerarası Ticaret Odası bir iş organizasyonu olarak temelleri 1919'da, Belçika, İngiltere, Fransa ve Amerika'nın katılımı ile Amerika Birleşik Devletlerinde düzenlenen bir konferansla atılmıştır. 1920'de yapılan toplantı ile ilk başkanını seçen MTO, merkezini ABD'den Fransa'ya çekmiş ve merkez olarak Paris belirlenmiştir.

MTO amacını, korumacılıkla mücadele, uluslararası ticaret ve işbirliğinin gerçekleşmesini sağlayacak girişimcilerin güçlendirilmesi ve belki de en önemlisi, uluslararası iş dünyasının ihtiyaç duyduğu şartların düzeltilmesi ve sonucunda da kuralların standart hale getirilmesi olarak belirlemiştir. İlerleyen yıllarda bu amaçlarının içerisine piyasa ekonomisinin desteklenmesi, iş dünyasının uluslararası platformda temsil edilmesi, ekonomik sorunların çözümünde çaba sarf edilmesi ve iş dünyası ile uluslararası organizasyonlar arasında diyalog kurulması gibi amaçları da eklemiştir. MTO Türkiye temsilciliğini TOBB yürütmektedir.

MİLLİ KATILIM

Yurt dışında gerçekleştirilen fuar katılımlarının desteklenmesine ilişkin 2009/5 tebliğ kapsamında; Yurt dışında düzenlenen genel veya sektörel nitelikteki uluslararası

fuarlara, Türk firmalarının Ekonomi Bakanlığı tarafından görevlendirilen organizatör koordinatörlüğünde gerçekleştirdiği toplu katılımları ifade eder.

MİKTAR KISITLAMALARI

(QUANTITY RESTRICTIONS)

Miktar kısıtlamaları, dünyadaki tarife dışı araçların büyük bir bölümünü oluşturur. Gümrük tarifelerinden farklı olarak hazineye gelir sağlamaz sadece ithalatı dolaysız olarak sınırlandırmaya yönelik bir politika unsuru olarak karşımıza çıkar. En önemli araçları *ithalat kotaları ve ithalat yasaklarıdır.*

MONETARY POLICY

(Bkz. Parasal Birlik)

MONTAJ SANAYİ

(ASSEMBLE INDUSTRY)

Belirli bir üretim düzeyinden geçmiş mamul parçaları birleştirmek koşuluyla son mal olarak üreten sanayidir. Genellikle, son malın temel parçalarının yurt dışındaki ana firmadan alınarak ev sahibi durumunda olan ülkede bazı basit parçalarla birleştirilerek son mal durumuna getirilmesine denir.

MTO TAHKİM

(ICC COURT OF ARBITRATION)

Milletlerarası Ticaret Odasının uluslararası ticaretteki uyuşmazlıkları çözümlenmek için oluşturduğu tahkim kuruluşudur.

MULTILATERAL TRADE REGULATIONS

(Bkz. Çoklu Ticaret Anlaşması)

MULTINATIONAL CORPORATIONS

(Bkz. Çokuluslu Şirket)

MULTIPLE ECXCHANGE SYSTEM

(Bkz. Çoklu Kur Sistemi)

MULTIPLE TARIFF SYSTEM

(Bkz. Çoklu Tarife Sistemi)

MUTLAK ÜSTÜNLÜKLER TEORİSİ

(THEORY OF ABSOLUTE ADVANTAGES)

Dış ticaretin en temel teorilerinden birisi olup Klasik iktisat kuramının kurucusu Adam Smith tarafından geliştirilmiş bir teoridir. Teoriye göre, ; iki ülke arasında yapılan ticaret mutlak üstünlüğe göre yapılmalıdır. Yani bir ülke bir malı diğer ülkeye göre daha düşük maliyetle üretiyorsa o malın üretiminde uzmanlaşmalı ve üretmiş olduğu bu malların ihracatını gerçekleştirerek, daha fazla maliyetle ürettiği ürünleri, diğer ülkelerden ithal etmelidir.

MÜCAVİR İL

2003/5408 sayılı Karar'ın 2. maddesinde yer alan, Sınır Ticaret Merkezi (STM) kurulması öngörülen illere komşu olan Erzurum, Muş, Bitlis, Siirt, Batman, Diyarbakır ve Adıyaman illerini kapsayan ve bu komşu illerin de STM'lerden yapılacak ticaretten belli şartlar dahilinde yararlanmasını

öngören uygulamadır.

MÜCBİR SEBEB (FORSE MAJOR) *(FORCE MAJEURE)*

Hukuksal bir kavram olarak değerlendirilir. Hukukta görevin, taahhüdün ve sorumluluğun yerine getirilmesine engel teşkil edebilecek nitelikte bulunan doğal afet, savaş gibi durumlardır.

MÜMESSİL *(REPRESENTATIVE)*

Temsilci demek olup, aracı olarak başkasına mal satan taraftır.

MÜSTAHSİL MAKBUZU

Defter tutan-vergiye tabi olan- çiftçi veya toptancıların, defter tutmayan- vergiye tabi olmayan- çiftçilerden satın aldıkları ürünler karşılığında düzenlenmesi zorunlu bir belgedir

MÜŞTEREK AVARYA (Bkz. Genel Avarya)

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

N

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

NAFTA

(*NORTH AMERICAN FREE TRADE AGREEMENT*)

(Bkz. Kuzey Amerika Serbest Ticaret Anlaşması)

NAKLİYE/NAKLİYECİ MAKBUZU

(*FORWARDER'S RECEIPT*)

Demiryolu ve karayolu ile taşımacılığında kullanılan bu belge, taşıma komisyoncuları tarafından belli bir ücret karşılığında kendi adlarına ve başkaları hesabına mal taşıyan nakliye firmaları tarafından düzenlenen belgedir.

NAVLUN

(*FREIGHT*)

Denizyolu taşımacılığında malların taşınması için taşıtan tarafından ödenen ücret

NAVLUN KOMİSYONCUSU

(*FREIGHT FORWARDER*)

Uluslararası deniz yolu taşımacılığında taşıma hizmeti veren ama kendine ait konteyner ve gemisi olmayan mevcut firmalardan gemi ve konteyner fiyatı alıp ihracat ya da ithalatçıya satan firmalardır.

NEGOTIATION

(Bkz. İştira)

NEGOTIATION L/C

(Bkz. İştira Akreditif)

NET AĞIRLIK

(*NET WEIGHT*)

Malın ambalajsız ağırlığı

NET İHRACAT

(*NET EXPORT*)

Belirli bir dönemde bir ülkede gerçekleşen ihracatın ithalattan çıkarılmasıyla elde edilir. Dolayısı ile ülkenin net ihracat değeri bir ülkenin kendi içerisindeki ihracat performansını ölçme anlamında önemli bir göstergedir.

NET TONAJ

(*NET REGISTERED TONNAGE*)

Gemilerdeki yük ambarlarının toplam hacmidir.

NİSPİ DİŞ TİCARET AÇIĞI

(*RELATIVE OF FOREIGN TRADE DEFICIT*)

Bir ülkede belirli bir dönemde gerçekleşen ihracat değerlerinin gene aynı dönemde gerçekleşen ithalat değerlerine bölünmesi ile elde edilen orandaki negatif fark

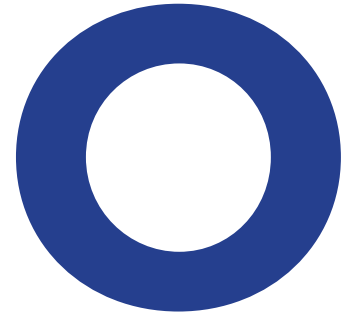
NOMINATED BANK

(Bkz. Görevli Banka)

NON-NEGOTIABLE BILL OF LADING

(Bkz. Ciro Edilemeyen Konşimento)

İHRACAT TERİMLER SÖZLÜĞÜ

DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ

OECD

(ORGANIZATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT)

Bkz. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü

OGT ORTAK GÜMRÜK TARİFESİ

(COMMON CUSTOMS TARIFFS)

Avrupa Birliğinin üçüncü ülkelere uyguladığı gümrük tarifesine verilen isim

OFFSET

Kamu kuruluşları tarafından açılan uluslararası ihaleler çerçevesinde, ihaleyi kazanan firma veya kuruluş tarafından, Türkiye’de üretilen malların, gelir ve giderleri Türkiye’de kaydedilen yurt dışı müteahhitlik hizmetlerinin ve diğer hizmetlerin yeni alıcılara ihracatı veya mevcut alıcılara yönelik ihracat artışı ile taahhüt gereğince Türkiye’nin mevcut ihracat potansiyelinin geliştirilmesine yönelik Müsteşarlıkça onaylanan diğer işlemleri ifade eder.

OFF SHORE BANKING

(Bkz. Kıyı Bankacılığı)

OIC

(ORGANIZATION OF ISLAMIC COUNTRIES)

(Bkz. İslam Konferansı Örgütü)

OPEC

(ORGANIZATION OF PETROLEUM EXPORTING COUNTRIES)

Bkz. Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü.

ORDER BILL OF LADING

(Bkz. Emre Yazılı Konşimento)

ORIGIN

(Bkz. Menşey)

ORDİNO

Konşimentoya karşılık eşyanın çekilebilmesi için talimattır. Ticarete konu eşyanın yüklenmesi veya boşaltılması öncesinde taşımacıya hitaben emir mektubu olarak verilen ordino ile mal sahibinin işlemleri tamamlanır ve ordino gümrük idaresine teslim edilir.

ORTAK GİRİŞİM

(JOINT VENTURE)

İki ya da daha fazla tüzel kişinin bir araya gelerek, kararlaştırdıkları belirli bir yatırım projesi için birlikte hareket etmek için oluşturdukları ortak işletme yapısına denir.

ORTAK PAZAR

(COMMON MARKET)

Ekonomik bütünleşmenin üçüncü aşamasıdır. Ortak pazar bütünleşme hareketi, üye ülkeler arasında malların serbest ticaretinin yapılabilmesi ve üçüncü ülkelere ortak bir gümrük tarifesi uygulanmasına ilaveten üye ülkeler arasında üretim faktörlerinin de serbestçe dolaşımına imkan verir.

OTONOM GÜMRÜK VERİGİSİ

(AUTONOMOUS TARIFF SYSTEM)

Bir ülkenin kendi ulusal yasalarıyla, dışalım yapılan malların üzerine koyduğu tarife

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

ÖDEMELER DENGESİ/BLANÇOSU

(BALANCE OF PAYMENTS)

Bir ekonomide yerleşik kişilerin, başka ekonomilerde yerleşik kişilerle belirli bir dönem içinde yapmış oldukları ekonomik işlemlerin sistematik kayıtlarını elde etmek üzere hazırlanan istatistiksel bir rapordur.

ÖN İZNE BAĞLI İHRACAT

İhracat aşamasında eşyanın yurtdışı edilebilmesi için bazı ürünlerde, Ekonomi Bakanlığı'nın belirlediği, devletin bazı kurumlarından izin alınarak ihracat yapılabilmektedir. Bu kapsamda yapılan ihracata denir.

ÖZEL FATURA

Yabancı ülkede ikamet eden Türk uyruklu gerçek ve tüzel kişilere ya da turistlere gerçekleştirilen satışlar için önceden bazı koşulların yerine getirilmesi şartıyla Maliye Bakanlığından temin edilen ve bu kapsamda düzenlenen faturadır.

ÖZEL AVARYA

(Bkz. Hususi Avarya)

ÖZEL ÇEKME HAKLARI

(SPECIAL DRAWING RIGHTS, SDS)

Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) aynı adı taşıyan ayrı bir departmanı tarafından çıkartılır. 1970'te uluslararası likiditeyi arttırmak için IMF tarafından yaratılan özel bir uluslararası ödeme ve rezerv aracıdır.

ÖZET BEYAN

(SUMMARY DECLARATION)

Türkiye Gümrük Bölgesi'ne girecek eşyanın giriş gümrük idaresine varmadan önce ve çıkacak eşyanın çıkış gümrük idaresinden çıkmadan önce verilen eşya beyanıdır

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

P

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

PACKING LIST

(Bkz. Koli Listesi)

PAKET POSTASI MAKBUZU

(*PARCEL POST RECEIPT*)

İhracata konu olan malların posta ile koli halinde gönderilmesi halinde düzenlenen bir belgedir. Genellikle numune çalışmaları veya daha önceden gönderilen malların parçası ve diğer aksamaları için yapılan gönderimlerde kullanılmaktadır

PAN AVRUPA-AKDENİZ

MENŞE KUMÜLASYONU

(*PAN EURO-MEDITERRANEAN CUMULATION OF ORIGIN*)

Türkiye, Avrupa Birliği (AB), EFTA ülkeleri (İsviçre, Lihtenştayn, İzlanda ve Norveç), Cezayir, Fas, Filistin, İsrail, Lübnan, Mısır, Tunus, Ürdün ve Faroe Adaları'nın dâhil olduğu çapraz menşe kümülasyonu esasına dayalı serbest ticaret alanı sistemidir

PAN AVRUPA MENŞE KUMÜLASYONU

(*PAN EUROPEAN CUMULATION OF ORIGIN*)

Pan-Avrupa Menşe Kümüleşyonu sistemine taraf olan ülkelerin menşeyini taşıyan maddeler, diğer taraf ülkelere birinde girdi olarak kullanıldığında o ülke menşeli kabul edilir. Bu maddelerin yeterli işleminden geçmiş şartı aranmaz.

PARA PİYASASI

(*MONEY MARKET*)

Bir yıldan kısa süreli olan fonların arz ve talep edildiği piyasalar

PARASAL BİRLİK

(*MONETARY POLICY*)

İki ya da daha fazla ülkenin aynı para birimini kullanmasıyla oluşturulan sistemdir.

PARİTE

(*PARITY*)

Ülke para birimlerinin birbirine oranıdır.

PARSİYEL YÜKLEME

(*PARTIAL SHIPMENT*)

Kısmi sevkiyat olarak ta ifade edilmektedir. Yüklemenin partiler halinde yapılmasıdır.

PATENT

(*PATENT*)

Bilimsel ve teknik bir buluşun ya da böyle bir buluşu uygulama alanında kullanma hakkının kime ait olduğunu gösteren resmi belge.

PERAKENDECİ

(*RETAILER*)

İthalat ülkesindeki perakendeciler, ihracatçı firmaların ürünlerini ithalat ülkesinde bulunan ve nihai(son) tüketicilere satan firmalardır.

PER CAPITA INCOME

(Bkz. Kişi Başına Düşen Milli Gelir)

PEŞİN ÖDEME

(*CASH PAYMENTS*)

Uluslararası ticarete kullanılan ödeme şekillerinden birisidir. Bu ödeme şeklinde, satıcı firma mal bedelini aldıktan sonra anlaşmaya konu olan malı alıcıya gönderir.

PETROL İHRAÇ EDEN ÜLKELER ÖRGÜTÜ

*(ORGANIZATION OF PETROLEUM EXPORTING
COUNTRIES, OPEC)*

1960 yılında dördü Ortadoğu (İran, Irak Kuveyt, Suudi Arabistan) diğeri Latin Amerika'da bulunan (Venezüella) beş ülke tarafından kurulmuştur. Zaman içerisinde büyüyerek üye sayısını artıran örgütün amacı, üye ülkeler arasında kota miktarlarını belirlemek, dünya petrol fiyatlarını yüksek tutmak, özellikle petrol firmalarından daha fazla gelir sağlamaktır.

PHYTOSANITARY CERTIFICATE

(Bkz. Bitki Sağlık Sertifikası)

PİGGYBACK FİRMASI

İhracatçı firmanın diğeri ülkelerdeki dağıtım faaliyetlerini yürüten firmalardır.

PİGGYBACK İHRACAT

Dış pazarlarda belli bir sirkülasyon yakalamış ve tecrübeli bir firmanın dağıtım ağına yeni bir ürün ekleyerek eklemiş olduğu ürünü satan firmanın ürünlerinin ihracatını yapması olayıdır.

POLİÇE

(BILL OF EXCHANGE /DRAFT)

Dış ticaret sürecinde, kabul kredili mal mukabili, kabul kredili vesaik mukabili ve kabul kredili akreditifte kullanılan alacaklı tarafın borçlu taraf üzerine düzenlediği kıymetli evraktır.

POLİÇE KARŞILIĞI ÖDEME

(PAYMENT AGAINST DRAFT)

(Bkz. Kabul Kredili Ödeme)

POLİTİK RISK

(POLITICAL RISK)

İthalatçının ülkesi ile ihracatçının ülkesindeki siyasi krizlerden kaynaklı risktir. Ayrıca ithalatçı ülkesinde devletin aldığı olağanüstü önlemler veya savaş, devrim, iç savaş, ayaklanma gibi politik olaylardan kaynaklanan risk türüdür

PORT

(Bkz. Liman)

PORT OF DEPARTURE

(Bkz. Kalkış Limanı)

PORT OF DESTINATION

(Bkz. Varış Limanı)

PORT OF DISCHARGE

(Bkz. Boşaltma Limanı)

PORT OF ENTRY

(Bkz. Giriş Limanı)

PORT MARK

(Bkz. Liman İşareti)

PORT OF SHIPMENT

(Bkz. Yükleme Limanı)

PREFİNANSMAN

(*PRE-FINANSING*)

İthalatçı firmanın ya da başka bir kuruluşun, ihracatın gerçekleşme öncesi ihracatçıyı finanse etmesidir.

PREFERENCIAL DUTY

(Bkz. Tercihli Vergi)

PREFERENCIAL TRADE AGREEMENT

(Bkz. Tercihli Ticaret Anlaşması)

PREFİNANSMAN KREDİSİ

(*PREFINANSING CREDIT*)

İhracat ve ihracat yerine geçen teslim ve satışlarla döviz kazandırıcı işlemler ile ilgili olarak mal ve hizmet alımlarının finansmanı için kullanılan kredi çeşididir. Bir diğer deyişle Prefinansman kredisi bir ön finansman kredisi olarak tanımlanır

PRESCRIPTION

(Bkz. Zamanaşımı)

PRESENTER

(Bkz. İbraz eden)

PRESENTATION

(Bkz. İbraz)

PRIVATE AVERAGE

(Bkz. Hususi Avarya)

PROFORMA FATURA

(*PROFORMA INVOICE*)

İhracatçının ithalatçıya gönderdiği teklif mektubudur.

PRODUCT LIFE CYCLE

(Bkz. Ürün Yaşam Eğrisi)

PRODUCTIVITY

(Bkz. Verimlilik)

PROMOSYON

(*PROMOTION*)

Firmaların potansiyel müşterilerine kendilerini tanıtmak ve ürünlerini pazarlamak amacıyla kullandığı bir tanıtım aracıdır.

PROVİZYON

(*PROVISION*)

Bir çekin ya da bir banka hesabının para olarak karşılığıdır.

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

Q

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

QUANTITY

(Bkz. Miktar)

QUAY

(Bkz. Rıhtım)

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

R

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

RADYASYON ANALİZ BELGESİ

(*RADIATION CERTIFICATE*)

Türkiye Atom Enerjisi Kurumu tarafından ihracatçı firmaların talebi üzerine düzenlenen belgedir.

RAIL CONSIGNMENT NOTE

(Bkz. Demiryolu Taşıma Belgesi)

RAMBURSMAN

(*REIMBURSEMENT*)

Akreditif işlemlerinde ödemenin sağlanması anlamına gelir. Bir akreditifte normal şartlar altında amir bankanın görevli ve teyit bankasını ramburse etmesi gerekmektedir. Yani söz konusu bu bankaların gerçekleştirdikleri ödemeler sebebiyle, amir banka bu bankalara ödemede bulunmalıdır

RAMBURSMAN BANKASI

(*REIMBURSING BANK*)

Akreditif işlemlerinde amir bankanın ödeme aracıları olan bankaya denir.

RED CLAUSE LETTER OF CREDIT

(Bkz. Kırmızı Şartlı Akreditif)

RE EXPORT

Yabancı ülkelerden yurda ithal edilen malların daha sonra yurtdışına ihraç edilmesidir

REGULATION

(Bkz. Mevzuat)

REJİM HAK SAHİBİ

Gümrük beyanı yapan veya hesabına gümrük beyanı yapılan kişiyi veya bu kişiye ait bir gümrük rejimi ile ilgili hakların ve yükümlülüklerin devredildiği kişiyi ifade eder.

REKOLTE

Tarım ürünlerinde bir yıl içerisinde üretilen ürün miktarının tamamına denir.

RESESYON

(*RECESSION*)

Makroekonomide geleneksel olarak reel gayri safi yurtiçi hasılanın (GSYİH) iki veya daha fazla çeyrek yıllık periyotta arka arkaya negatif büyüme göstermesi durumudur. Kısaca ekonomide durgunluk olarak da adlandırılabilir.

RESİM

(*DUTY*)

Bir kamu gelir türü olarak “resim” de vergi ve harca benzemektedir. Resim karşılıksız olarak tahsil olunabildiği gibi; hizmetten yararlanmanın veya bir hakkın elde edilmesi bedeli olarak da tahsil edilebilmektedir. Hatta bazen tamamen vergi niteliğinde olan bir kamu geliri için de resim adı kullanılabilir. Dış ticaretten örnek vermek gerekirse, “Gümrük Resmi”

RESMİ GAZETE

Türkiye Cumhuriyeti'nin 7 Ekim 1920 günü kurulan ve 7 Şubat 1921 tarihinden

İtibaren çıkmaya başlayan resmî gazetesidir. Amacı hükümet, meclis, cumhurbaşkanı ve başbakan tarafından çıkan kararname, yasa, yönetmelik, genelge gibi kararları yayınlamaktır.

RETAILER

(Bkz. Perakendeci)

REVALÜASYON

(REVALUATION)

Ülke parasının yabancı paralar karşısında değerini yükseltmek anlamındadır. Devalüasyon kavramının tam tersidir.

REVOCABLE LETTER OF CREDIT

(Bkz. Geri Dönülebilir Akreditif)

RIHTIM

(QUAY)

Dış ticarete yük gemilerinin yükleme, boşaltma, indirme, bindirme yaptığı yer.

ROAD WAYBILL

(Bkz. Karayolu Taşıma Belgesi)

ROTATİF AKREDİTİF

(REVOLVING LETTER OF CREDIT)

Akreditif çeşitlerinden birisi olup, bu akreditif çeşidinde, birbiriyle uzun zamandır iş yapan taraflar arasında ve akreditifte tanımlanan ürünlerin yüklemesi konusunda özellikle satıcının belirli bir tecrübeye sahip olduğu durumlarda kullanılmaktadır.

RO-RO

(ROLL- ON, ROLL OF)

Roll on ve Roll off kelimelerinin kısaltılmasından oluşmaktadır. Tekerlekli vasıtaların gemilerle bir yerden bir yere nakledilebilmesini ifade etmektedir. Bu tarz yükleri taşıyan gemilere Ro-Ro gemileri, bu tip taşımacılığa da Ro-Ro taşımacılığı denilmektedir.

RULES OF ORIGIN

(Bkz. Menşe Kuralları)

RÜCU

(RECOURSE)

Borçlu olan tarafın borcunun ödememesi halinde, borcu talep etmek üzere üçüncü taraflara başvurulmasıdır.

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

S

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

SABİT DÖVİZ KURU SİSTEMİ /REJİMİ (FIXED EXCHANGE RATE SYSTEM)

Ulusal paranın değerinin ülke hükümetlerinin tayin ettiği para otoritesi tarafından yabancı bir para birimine ya da bir döviz sepetine sabitlendiği kur rejimidir.

SARI HAT

İlgili gümrük idarelerinde fiziki muayeneye gerek görülmezsiniz eşyaya ait beyanname ve eklerinin doğruluğunun ve birbiriyle uygunluğunun kontrol edildiği hattır.

SATIM SÖZLEŞMESİ (SALES CONTRACT)

Satıcının, satılan malı alıcının üstlendiği satış parası (semen) karşılığında alıcıya teslim ve mülkiyeti ona geçirmek borcunu yüklediği bir sözleşmedir.

SEKTÖREL DIŞ TİCARET ŞİRKETİ (SDŞ)

Ekonomi Bakanlığı tarafından “Sektörel Dış Ticaret Şirketi” statüsü verilmiş şirketlerdir.

SEKTÖREL TİCARET HEYETİ

Pazar Araştırması ve Pazara Giriş Desteği Hakkında 2011/1 Tebliğ kapsamında, İhracatımızın artırılması, yeni pazarlar bulunması ve ülkemizin ekonomik ve ticari açıdan tanıtımı amacıyla ülkemizde yerleşik aynı sektörde ve/veya alt sektörlerinde faaliyette bulunan şirketlerin yurt dışında yerleşik şirketler, kurum ve kuruluşlar

ile görüşmelerini, ilgili tesisleri yerinde görmelerini ve meslek kuruluşlarını ziyaret etmelerini sağlamaya yönelik olarak Bakanlık koordinasyonunda yapılan dış ticaret organizasyonunu ifade eder.

SEKTÖREL TÜRK İHRAÇ ÜRÜNLERİ **FUARI**

Yurt dışında gerçekleştirilen fuar katılımlarının desteklenmesine ilişkin 2009/5 tebliğ kapsamında; Ekonomi Bakanlığı tarafından görevlendirilen organizatörlerce Türk ihracat ürünlerinin tanıtımı amacıyla düzenlenen sektörel yurt dışı fuar organizasyonlarını ifade eder.

SEMEN

Satış parası anlamına gelir. Alıcının satın aldığı şeye karşılık olarak satıcıya ödemeyi üstlendiği (taahhüt ettiği) paradır.

SERBEST BÖLGE (FREE ZONE)

Yatırım, üretim ve ihracatı artırmak, yabancı sermaye ve teknoloji girişini hızlandırmak için hükümetçe belirlenerek gümrük duvarları dışında bırakılan bölgedir. Diğer bir ifadeyle ülkede geçerli ticari, mali ve iktisadi alanlara ilişkin hukuki ve idari düzenlemelerin uygulanmadığı veya kısmen uygulandığı, sınai ve ticari faaliyetler için daha geniş teşviklerin tanındığı ve fiziki olarak ülkenin diğer kısımlarından ayrılan yerler olarak tanımlanabilir

SERBEST DOLAŞIMDA BULUNANAN EŞYA STATÜSÜ

Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası anlaşmalara ait hükümler saklı kalmak kaydıyla, serbest dolaşıma giriş rejimine tabi tutularak Türkiye Gümrük Bölgesi'ne giren eşya ile üretiminde kullanılan girdilerin yerli olup olmadığına bakılmaksızın, Gümrük Mevzuatının 18 ve 19 uncu madde hükümlerine göre Türk menşeli sayılan eşyalar, serbest dolaşımda bulunan eşya statüsüne sahiptir.

SERBEST DOLAŞIMDA BULUNMAYAN EŞYA

Serbest dolaşımda bulunan eşya dışında kalan eşya ile transit hükümleri saklı kalmak kaydıyla Türkiye Gümrük Bölgesini fiilen terk eden eşyayı ifade eder.

SERBEST DOLAŞIMA GİRİŞ REJİMİ

Ticaret politikası önlemlerinin uygulanması, eşyanın ithali için öngörülen diğer işlemlerin tamamlanması ve kanunen ödenmesi gereken vergilerin tahsilinin gerçekleşmeyle oluşan rejimdir.

SERBEST DÖVİZ

(*CONVERTIBLE CURRENCY*)

Dış ticaret ve ödemelerde kullanılabilen, serbestçe diğer ülke paralarına çevrilebilen dövizdir.

SERBEST /ESNEK/ DALGALI KUR SİSTEMİ

(*FREE EXCHANGE RATE SYSTEM*)

Döviz piyasaları üzerinde hiçbir devlet müdahalesinin olmadığı, döviz kurlarının tamamen piyasadaki döviz arz ve talebine göre oluştuğu kur rejimi

SERBEST PİYASA EKONOMİSİ

(*FREE MARKET ECONOMY*)

Arz ve talebin temel belirleyici olarak kabul edildiği, ekonomik faaliyetlerin tam rekabet şartları içinde serbestçe yapılabildiği, ekonomik sorunların çözümünün devletin ekonomiyeye müdahalesiyle değil fiyat mekanizması aracılığı ile gerçekleştirildiği ekonomik model

STA

SERBEST TİCARET ANLAŞMASI

(*FREE TRADE AGREEMENT*)

Taraf ülkelerin kendi aralarında tamamen veya kısmen gümrük vergisi ve kısıtlamalarını kaldırmaları, ancak üçüncü ülkelere karşı ortak bir gümrük tarifeleri oluşturmamaları, anlaşma dışında kalan üçüncü ülkelere her üye ülkenin kendi milli gümrük tarifelerini uygulayabildiği bir ticaret anlaşmasıdır.

SERBEST TİCARET BÖLGESİ

(*FREE TRADE ZONE*)

Ekonomik bütünleşme aşamalarının en basit ve en dar kapsamlı olanıdır. Bu bütünleşme hareketine göre, üye ülkeler arasında gerçekleştirilecek mal ticaretinde ürünlere uygulanan gümrük tarifelerinin ve

kotaların kaldırılması söz konusudur.

SERTİFİKA (*CERTIFICATE*)

Dış ticaret sürecinde bir sürecin veya malın kendisini onaylamak amacıyla resmi kurum veya yetkilendirilmiş kurumlarca usulüne uygun olan verilen imzalı ve onaylı belgedir.

SEVK EVRAKI (*SHIPPING DOCUMENTS*)

Dış ticaret sürecinde ihracat ve ithalat işlemlerinin tamamlanabilmesi için gerekli olan fatura, konşimento, koli listesi, menşe ispat ve dolaşım belgeleri vb. belgelerdir.

SEVKİYAT/ YÜKLEME LİMANI (*PORT OF SHIPMENT*)

Yüklemenin yapıldığı liman

SEYAHAT ÇEKİ (*TRAVELLER CHECK*)

Yurt dışına seyahat edecek kişilerin yanlarında nakit taşımamak için kullandıkları bir çek türüdür. Bu çekleri veren bankaya bedeli peşin ödenerek satın alınır. Ödenen bedel, komisyon ve masraf eklendiğinden, çekin nominal değerinden biraz yüksektir.

SHORT FORM BILL OF LADING

(Bkz. Kısa Konşimento)

SIGHT LETTER OF CREDIT

(Bkz. Görüldüğünde Ödemeli Akreditif)

SINIR TİCARETİ (*BORDER TRADE*)

Devletlerin verdiği izin uyarınca, sınırın iki yanı arasında belli koşullara ve ölçülere dayalı olarak alışverişin yapılması biçiminde gerçekleşen ticarettir.

SINIR TİCARET MERKEZİ

Ülkemizin yaşam standartlarının düşük ve işsizliğin ciddi boyutlarda olduğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu coğrafi bölgelerinde, ekonomik, sınai ve ticari faaliyetlere ivme kazandırılması, bölgedeki esnaf ve tacirler için komşu ülkelere ticaret merkezleri vasıtasıyla ticaret yapılarak ihracatın artırılması ve vergi kolaylıkları sağlanarak il ihtiyaçları dahiline ithalat yapılması imkanı veren münhasır bir ticaret modelidir.

SİGORTA BELGELERİ (*INSURANCE DOCUMENTS*)

Sigortayı yapan sigorta şirketi veya sigorta komisyoncusu tarafından düzenlenip sigortayı yaptıran kişiye (ihracatçıya veya ithalatçıya) verilen belgelerdir.

SİGORTA POLİÇESİ (*INSURANCE POLICY*)

Sigorta poliçesi, sigorta akdinin belgesidir ve sigortacı tarafından imzalanıp, sigorta ettirene verilen ve her iki tarafın hak ve borçlarını gösteren bir vesikadır. Malların sevki esnasında kaybolması veya tahribi risklerini teminat altına almaktadır.

SİGORTA SERTİFİKASI

(INSURANCE CERTIFICATE)

Bir defadan fazla yüklemesi olan firmaların kesin sigorta öncesi hazırladıkları belgedir.

SİYASİ BİRLİK

(POLITICAL UNION)

Ekonomik bütünleşmenin tamamlanmasıyla üye ülkeler aynı zamanda siyasi, askeri ve kültürel alanlarda da genişletilerek ortaya yeni bölgesel güçlü bir devlet çıkarılmasıdır. Bu sistemde üye ülkelerin, bütün alanlardaki egemenlik haklarını bu kurmuş oldukları uluslar üstü kuruma devretmesi öngörülmektedir.

SÖZLEŞME

(CONTRACT)

Hukuksal bir sonuç doğurmak amacıyla, iki ya da daha çok kişinin ya da kuruluşun, karşılıklı ve birbirine uygun irade bildirişiyle gerçekleşen işlemdir.

SÖZLEŞMELİ TARİFE

(CONTRACTUAL TARIFF)

Uluslararası anlaşmalar ile tarafların gümrük tarifeleri oranlarını belirlemesidir. Tarafların genellikle tarifelerin karşılıklı olarak indirilmesi konusunda anlaşılmasıdır.

SPEŞİFİK GÜMRÜK VERGİSİ

(SPECIFIC CUSTOMS DUTY)

İthal edilen eşyadan fiziksel birim özelliklerine göre alınan vergilerdir. Bu fiziksel birim özellikleri, ağırlık, miktar, hacim, uzunluk vb. özellikler olabilir.

SPOT PİYASA

(SPOT MARKET)

Bir ürünün alış veya satışının işlem tarihinde belirlenen fiyat üzerinde teslimin hemen yapıldığı piyasalardır. Hemen hemen her ürünün spot piyasası vardır. Genellikle kur farkı olabileceği endişesiyle döviz alım-satımlarında kullanılır.

STAGFLASYON

(STAGFLATION)

Ekonomik bir kavram olan stagflasyon teknik olarak, hem resesyon hem de enflasyonun aynı anda yaşandığı durumu ifade eder. Ülke ekonomisindeki milli gelir ve istihdam düzeyi düşerken, fiyatlar genel düzeyinin arttığı bir durumdur.

STAND

(STAND)

Ürünlerini teşhir ederek tanıtımını ve satışını yapmak isteyen firmaların, fuar, sergi vb. alanlarda ürünlerini sergilemek için kullandıkları geçici yapılarıdır.

STANDARDİZASYON

(STANDARDIZATION)

Teknik anlamda, Uluslararası Standardizasyon Birliği (ISO) tarafından yapılan tariflere göre, üretimde, anlayışta, ölçme ve deneyde bir örnekliği ifade ederken, genel anlamda ise üretim, ticaret ve hizmet alanlarında faaliyetin yeksenak kurallara göre düzenlenmesidir.

STANDBY L/C

(Bkz. Teminat Akreditif)

STARYA

(LAY TIME)

Taşımaya konu olan malın gemiye yüklenmesi ve boşaltılmasının hangi sürede yapılacağını gösteren azami süredir. Ayrıca deniz ticaretinde, kiralayanın malın gemiye yüklenmesi veya boşaltılması için, ayrıca bir tazminat istemek hakkı olmaksızın beklemeye zorunlu olduğu süre şeklinde de değerlendirilebilir.

STOK

(INVENTORY)

Bir firmanın kendi bünyesinde bulundurduğu hammaddelerin, işlenmiş ya da yarı işlenmiş maddelerin tümüne verilen isimdir. Dolayısıyla firmadaki mal ve malzeme miktarıdır.

SUPALAN

(SOUSPLAN)

Uygulamada kamyon üstü ya da tır üstü gibi kavramlarla ifade edilen bu işlemde eşyaların geçici depolama veya antrepoya boşaltılmaksızın bulunduğu aracın üzerinde muayene edilerek ithalatçıya teslim edilmesi işlemidir.

SUPPLIER'S DECLARATION

(Bkz. Tedarikçi Beyanı)

SURET

(DUPLICATE)

Orginal metne uygun yazı veya resim kopyasıdır.

SÜBVANSİYON

(SUBSIDY)

Ülke hükümetlerinin kendi üreticilerine maliyet veya rekabet avantajı oluşturmak için ödediği para

SÜRESTARYA

(Bkz. Demuraj)

SWIFT

(SOCIETY FOR WORLDWIDE INTERBANK FINANCIAL
TELECOMMUNICATION)

Bankaların ve diğer finansal kuruluşların kendi aralarında üst düzeyde güvenilir olarak haberleşmesini sağlayacak iletişim sistemidir. Ayrıca bu sistemde kullanılacak mesajların standardizasyonunu sağlayacak şekilde çalışmaktadır.

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

ŞİLEP

(VESSEL)

Yüklerin taşındığı gemi

ŞİRKET

(COMPANY)

Ekonomi Bakanlığının vermiş olduğu destekler kapsamında; Türk Ticaret Kanununun 124 üncü maddesinde belirtilen sınai ve/veya ticari faaliyette bulunan veya yazılım sektöründe faaliyet gösteren kollektif, komandit, anonim, limited ve kooperatif şirketleri ifade eder.

ŞUBE

(BRANCH)

Bir kuruluşun, bir kurumun merkezi dışında açtığı, alt aşamadaki işyerlerinden, birimlerinden her birine verilen isim.

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

T

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

TAKİM

(*ARBITRATION*)

Tarafların kendi aralarında yapmış oldukları sözleşmelerden doğan bir anlaşmazlıkta mahkeme yerine hakeme başvurma

TAKAS

(*BARTER*)

İhraç veya ithal edilen mal veya hizmet bedelinin, kısmen veya tamamen mal, hizmet veya döviz ile karşılanması işlemidir.

TAM ZAMANINDA ÜRETİM

(*JUST IN TIME*)

Yapılan tüm üretim işlemleri ve buna bağlı alt maliyetleri en aza indirmek amacıyla zaman kriterlerini de göz önünde tutan üretim türüdür.

TANGIBLE ASSETS

(Bkz. Menkul Kıymetler)

TARIC

INTEGRATED TARIFF OF EUROPEAN COMMUNITIES

Avrupa Birliği üyesi ülkelere yapılan ihracatta uygulanan vergi ve tarifeler sistemidir

TARİFE

(*TARIFF*)

İthalatta malın değeri veya miktarı üzerinden alınan vergidir.

TARİFE BENZERİ FAKTÖRLER

(*TARIFF LIKE FACTORS*)

Ülke hükümetleri tarafından ithalata konu olan malların fiyatını yükselterek ithalat kısıtlamasına yol açan vergi ve benzeri kısıtlamalardır.

TARİFE DIŞI ENGELLER

(*NON TARIFF BARRIERS*)

Ülke hükümetlerinin dış ticaret sürecinde gümrük tarifelerinden hariç uygulamış oldukları kısıt veya engellemelerdir. Örneğin ithalatta kota uygulaması vb.

TARİFE KONTENJANI

(*TARIFF QUATA*)

İthalatta normal koşullarda tahsil edilen vergiden daha az oranda alınabilmesi için muafiyet uygulanan bir ürünün belirlenen miktarıdır.

TARİFE VE TİCARET GENEL ANLAŞMASI

(*GENERAL AGREEMENT ON TARIFFS AND TRADE*) GATT

1947 yılında dünya ticaretinin serbestleşmesi ve küresel ticaret üzerindeki engellerin kaldırılması ve minimize edilmesi amacıyla imzalanan anlaşmadır.

TASDİKLİ FATURA

(*LEGALIZED INVOICE*)

Yurt dışına gönderilecek olan ürünün hem menşe tespiti hem de piyasa fiyatlarının tespiti amacıyla, İhracatçı firmanın ithalatçı firmaya kestiği ticari faturanın ilgili ülkenin büyükelçiliği veya konsoloslugu tarafından

onaylanmış olan faturadır.

TASDİKLİ SURET
(CERTIFIED COPY)

Belge örneğinin yetkili makamlarca onaylanmış hali

TAŞIMA BELGELERİ
(TRANSPORT DOCUMENTS)

Taşıtan ile taşıyıcı arasında yapılan taşıma sözleşmesine dayanan ve iki tarafın hak ve yükümlülüklerini gösteren belgelerdir. Örnek olarak, Konşimento, CMR CIM verilebilir.

TAŞIMACI
(CARRIER)

Dış ticaret sürecinde, milli kanun ve mevzuata göre, ücret karşılığı veya kendi hesabına, farklı taşıma modları kullanarak uluslararası eşya taşımaya yetkili kılınmış gerçek veya tüzel kişileri ifade eder.

TAX

(Bkz. Vergi)

TAX HOLIDAY/ POSTPONING

(Bkz. Vergi Ertelemesi)

TAX EXEMPTION

(Bkz. Vergi Muafiyeti)

TEDARİKÇİ BEYANI
(SUPPLIER'S DECLARATION)

A.TR dolaşım belgesi ile birlikte kullanılan ve Türkiye ile Topluluk arasında ticarete konu Pan-Avrupa Menşe Kümüleşyonu kapsamı eşyanın menşeyini gösteren belgedir. Bu belge

tedarikçi tarafından düzenlenir.

TELAFİ EDİCİ VERGİ
(COUNTERVAILING DUTY)

Üçüncü ülke menşeli bir eşyanın Dahilde İşleme Rejimi (DİR) kapsamında ithal edildikten sonra üretim sürecini müteakip ihraç ürünü olarak ATR Dolaşım Belgesi eşliğinde AB üyesi ülkelere, menşe ispat belgeleri eşliğinde AB üyesi ülkelere, Serbest Ticaret Anlaşması imzaladığımız ülkelere, Pan-Avrupa Menşe Kümüleşyonuna veya Pan-Avrupa-Akdeniz Menşe Kümüleşyonuna taraf olan ülkelere ihraç edilmesi halinde, ithal edilen eşya ile ilgili ihracat sırasında beyan usulüne tabi olarak ödenen vergidir.

TELİF HAKKI
(COPYRIGHT)

Kişi ya da kurumların her türlü fikri emeği ile meydana getirdiği ürünler üzerinde hukuken sağlanan haklardır

TEK KONŞİMENTO
(THROUGH BILL OF LADING)

Tek bir konşimento ile birden fazla taşımanın yapılabilmesini sağlamak amacıyla düzenlenen konşimentodur. Bu tür konşimentoların en önemli özelliği konşimentoyu düzenleyen ilk taşıyıcının taşımanın sadece kendi kısmında oluşabilecek hasarlardan sorumlu tutulmuş olmasıdır. Bu özelliği ile Tek Konşimentolar Kombine Taşıma Konşimentolarından farklılaşırlar.

TEMİNAT AKREDİTİFİ

(STANDBY LETTER OF CREDIT)

Akreditif çeşitlerinden birisi olup, bu akreditif çeşidi diğer akreditif çeşitlerinden farklı bir yapıya sahiptir. Mevcut tüm akreditifler gerçekleşen bir eylem karşılığında ödeme taahhüt altına alınırken, bu akreditifler de ise gerçekleşmeyen eylem karşılığında ödeme taahhüdü ve ödeme gerçekleşmektedir.

TEMİZ KONŞİMENTO

(CLEAN BILL OF LADING)

Gemiye yüklemesi yapılan malların görünür özellikleri bakımından sağlam olarak teslim alındığını kanıtlayan konşimentodur.

TEMİNAT MEKTUBU

(LETTER OF QUARANTEE)

Bir kişi ya da kurumun yapmayı üstlendiği bir işle ilgili olarak, işi yapamazsa el konulmak üzere, bir bankadan alıp iş sahibine verdiği para güvencesini içeren belge.

TERCİHLİ VERGİ

(PREFERENCIAL DUTY)

İthal edilecek ürünlere uygulanacak olan verginin, ithal edildiği ülkeye göre farklı oranlarda alınmasıdır.

TERCİHLİ TİCARET ANLAŞMASI

(PREFERENCIAL TRADE AGREEMENT)

Anlaşmaya taraf ülkelerin tek yanlı veya karşılıklı olarak belirli mallar üzerindeki gümrük tarifelerinde indirimde bulunmalarına dayanan en dar kapsamlı ticaret anlaşması

TESLİM TARİHİ

(DELIVERY DATE)

İhracatçı firmanın vermiş olduğu teklifte veya yapmış olduğu sözleşmede malların ithalatçıya teslim edileceği tarihtir.

TEYİT

(CONFIRMATION)

Akreditifli işlemlerde, amir bankanın kesin yükümlülüğüne ek olarak teyit bankasının uygun bir ibrazı karşılayacağına veya iştirah edeceğine ilişkin kesin bir yükümlülüğü anlamına gelir.

TEYİTLİ AKREDİTİF

(CONFIRMED LETTER OF CREDIT)

Akreditif çeşitlerinden birisi olup, bu akreditif çeşidinde, lehtera verilecek ödeme taahhüdünün hem amir banka hem de amir bankanın yetkilendirmesiyle diğer bankanın vermesidir.

TEYİTSİZ AKREDİTİF

(UNCONFIRMED L/C)

Akreditif çeşitlerinden birisi olup, bu akreditif çeşidinde, lehtera verilecek ödeme taahhüdünün sadece amir bankanın vermesidir.

TEYİT BANKASI

(CONFIRMING BANK)

Akreditifli işlemlerde, amir bankanın talebi veya verdiği yetki üzerine akreditife teyidini ekleyen banka anlamına gelir.

THIRD COUNTRY

(Bkz. Üçüncü Ülke)

TIR KARNESİ

(*TIR CARNET*)

TIR (Transports Internationaux Routiers) Uluslararası kara yolu taşımacılığında özellikle transit geçişlerde gümrükleme işlemlerini kolaylaştırmak için kullanılan bir belgedir. Birleşmiş Milletler Teşkilatı tarafından ilk kez TIR sözleşmesi taraf ülkeler tarafından 1959 yılında imzalanmış ve 1975 TIR sözleşmesiyle revize edilmiştir.

TİCARET ENGELLERİ

(*TRADE BARRIERS*)

Uluslararası ticarete ülkelerin kendi aralarında yapacakları ticareti kısıtlayan ya da yasaklayan uygulamalardır.

TİCARET HADLERİ

(*TERMS OF TRADE*)

Ticaret hadleri iç ticaret hadleri ve dış ticaret hadleri olmak üzere iki ayrı bölümde incelenir. Dış ticaret hadleri, ülkeler arasındaki ticarete nisbi fiyatlar şeklinde karşımıza çıkar ve en çok kullanılan şekilde ihracat fiyat endeksinin ithalat fiyat endeksine oranı olarak tanımlanır. İç ticaret haddi ise ülkede tarımsal ürünler fiyat endeksinin sanayi ürünler fiyat endeksine oranıdır. Birincisi ülkenin uluslararası ticarete, ticaretin o ülkenin aleyhine olup olmadığını, ikincisi ise mübadeleden sanayi kesiminin mi yoksa tarım kesiminin mi daha kazançlı olduğunu açıklamakta kullanılır

TİCARİ FATURA

(*COMMERCIAL INVOICE*)

İhracatçı firmanın hazırladığı ve ithalatçı firmaya gönderdiği, maliye bakanlığı tasdik zorunluluğu olmayan faturadır.

TİCARİ FUAR

(*COMMERCIAL FAIR*)

Sektör farkı gözetmeksizin, belirli bir zaman diliminde düzenlenen mal ve hizmetlerin ticari amaçla sergilendiği fuar çeşididir.

TİCARİ KİRALAMA YOLUYLA İHRACAT

Malların kira bedeli karşılığı belirli bir süre kullanılmak üzere geçici olarak Türkiye gümrük bölgesi dışına veya serbest bölgelere çıkarılmasıdır.

TİCARET VE SANAYİ ODALARI

(*CHAMBER OF COMMERCE AND INDUSTRY*)

Tüccarlar ve sanayicilerin kendi aralarında dayanışmayı sağlamak, ortak sorunlarla uğraşmak, yabancı tüccarlarla ilişki kurmak, ortak çıkarları korumak için yasa ile kurulan kurumlardır. Bu kurumlar bir şehir veya yörede oluşturulan birlikler olarak karşımıza çıkar.

TİM (TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ)

İhracatçı Birliklerinin koordinasyonunu sağlamak, ihracatçıların sorunlarının çözümüne yönelik çalışmalarda bulunmak, dış ticaretin ülke menfaatine uygun olarak

gelişmesine yardımcı olacak çalışmalar yapmak ve ihracatçıları en üst düzeyde temsil etmek üzere, ihracatçı birliklerinin üst kuruluşu olan özel bütçeye sahip ve tüzel kişiliği haiz kuruluştur.

TOPLULUK GÜMRÜK KODU

Avrupa Topluluğunda üyelerin kendi aralarında gerçekleştirdikleri Gümrük Birliği ve Ortak Gümrük Tarifesinin uygulanmaya başlaması ile tek bir gümrük tarifesinin varlığına rağmen her ülkenin tamamen farklı gümrük mevzuatlarının bulunması pazarda serbest dolaşım ilkesinin geçerliliği ile çeliştiği için 20 yıllık uyumlaştırma sonucunda 2913/92 sayılı Konsey Tüzüğü oluşturularak Topluluk Gümrük Kodu ortaya çıkmıştır. Topluluk Gümrük Kodu gümrük rejimlerine ve formalitelerine ilişkin tüm ortak hükümleri kapsamaktadır.

TOPTANCI

(*WHOSELLER*)

Toptan satış yapan tüccarlara verilen isimdir.

TRADEMARK

(Bkz. Marka)

TRAFİK SAPMASI

Ticaretin normal seyrinin, ülkelerin farklı tarife ya da tarife dışı önlemler uygulaması sebebiyle yön değiştirmesidir. “Gümrük Birliklerinde”, üyeler arası ticareti engelleyen ya da kısıtlayan gümrük vergileri ve tarife

dışı engeller (kota, tarife kontenjanı vb.) kaldırılarak ve Gümrük Birliği dışındaki ülkelere karşı ortak bir tarife uygulayarak malların yön değiştirmesi olarak tanımlanır. “Serbest Ticaret Anlaşmalarında” ise, üçüncü ülkelere karşı ortak bir tarife uygulaması olmaması nedeniyle ticaret sapması menşee kuralının uygulanmasıdır.

TRAMP GEMİLERİ

(*TRAMP VESSELS*)

Liner gemilerinden farklı olarak gemiler yük bulunan limanlara gider ve aynı limanda sürekli kalmayarak istikrarsız(düzenli olmayan bir şekilde) çalışan gemilerdir.

TRANSFERABLE L/C

(Bkz. Devredilebilir Akreditif)

TRANSİT REJİM

İthalat vergileri ve ticaret politikası önlemlerine tabi tutulmayan serbest dolaşıma girmemiş ve ihracatla ilgili gümrük işlemleri tamamlanmış eşyanın gümrük gözetimi altında Türkiye Gümrük Bölgesi içindeki bir noktadan diğerine taşınmasında uygulanır

TRANSİT TİCARET

Yurt dışında veya serbest bölgede yerleşik bir firmadan ya da antrepodan satın alınan malın, ülkemiz üzerinden transit olarak veya doğrudan doğruya yurt dışında veya serbest bölgede yerleşik bir firmaya ya da antrepoya satılmasıdır.

TRAVELLER CHECK

(Bkz. Seyahat Çeki)

TURQUALITY® ÇALIŞMA GRUBU

Ekonomi Bakanlığı, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM), İhracatçı Birlikleri, İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterlikleri temsilcileri ile konusunda uzman kişilerden oluşan ekip

TURQUALITY® KOMİTESİ

Müşterinin başkanlığında Ekonomi Bakanlığı, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) ve İhracatçı Birlikleri temsilcilerinden oluşan heyet.

TURQUALITY® PROGRAMI

TURQUALITY®'nin ülkemizin rekabet avantajını elinde bulundurduğu markalaşma potansiyeli olan ürün gruplarının üretiminden pazarlamasına, satışından satış sonrası verilen hizmetlere kadar bütün süreçleri kapsayan bir destek sistemi haline getirilmesi ve böylece Program kapsamındaki şirket markalarının konumlandırılması, konumlarının güçlendirilmesi ve bu markaların uluslararası pazarlara çıkışlarının hızlandırılması ile uluslararası pazarlarda Türk malı imajının oluşturulması ve yerleştirilmesini amaçlayan programını ifade eder.

TURQUALITY® SEKTÖREL ÇALIŞMA GRUBU

Ekonomi Bakanlığı, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM), İhracatçı Birlikleri, İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterlikleri temsilcileri ile

konusunda uzman kişilerden oluşur.

TURQUALITY® SERTİFİKASI

22/12/2004 tarihli ve 25678 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İhracat 2004/14 sayılı "TURQUALITY® Sertifikasının Düzenlenmesine İlişkin Tebliğ"de belirtilen logoyu ifade eder.

TURKEY- DISCOVER THE POTENTIAL

Türk Patent Enstitüsü tarafından Türkiye İhracatçılar Meclisinden (TİM) adına 23.12.2014 tarihinde koruma altına alınan "Turkey-Discover The Potential" markasını ifade eder.

TÜKETİCİ FUARI

(CONSUMER FAIR)

Çoğunlukla tüketicilerin (nihai tüketici) ziyaret etmesi amacıyla düzenlenen fuar çeşididir. İhracatçı firmalara çok fazla tavsiye edilmez.

TÜM RİSKLER

(ALL RISK)

Sigorta poliçesinde belirtilen sınırlı sayıda istisnalar haricinde kalan olası tüm zararları teminat altına alan sigorta türü

TÜRK EXİMBANK

İhracatın geliştirilmesi, ihraç edilen mal ve hizmetlerin çeşitlendirilmesi, ihraç mallarına yeni pazarlar kazandırılması, ihracatçıların uluslararası ticarete paylarının artırılması ve girişimlerinde gerekli desteğin sağlanması, ihracatçılar ile yurt

dışında faaliyet gösteren müteahhitler ve yatırımcılara uluslararası piyasalarda rekabet gücü ve güvence kazandırılması, yurt dışında yapılacak yatırımlar ile ihracat maksadına yönelik yatırım malları üretim ve satışının desteklenerek teşvik eden kurumdur.

Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş./ Türk Eximbank, 31 Mart 1987 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 3332 sayılı Kanun’un verdiği yetkiye istinaden 21 Ağustos 1987 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan 87/11914 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulmuştur

TÜRK İHRAÇ ÜRÜNLERİ FUARI

Yurt dışında gerçekleştirilen fuar katılımlarının desteklenmesine ilişkin 2009/5 tebliğ kapsamında; Ekonomi Bakanlığı tarafından görevlendirilen organizatörlerce sadece Türk ihraç ürünlerinin tanıtım amacıyla düzenlenen yurt dışı fuar organizasyonlarını ifade eder.

TÜRKÇE /İHRACAT/GÜMRÜK FATURASI

Piyasada her üçü kullanılmakla birlikte aynı anlama gelmektedir. Bu kapsamda Türkçe Fatura; Maliye Bakanlığının tasdikini barındıran ve yine Maliye Bakanlığınca onaylı matbaaca basımına izin verilen, şeklen Türk Ticaret Kanunu’nda belirtilen esaslara göre düzenlenen resmi bir evraktır

TÜRKİYE CUMHURİYETİ GÜMRÜK BÖLGESİNDE YERLEŞİK KİŞİ

Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesi

içerisinde kanuni ikametgâhı olan bütün gerçek kişiler ile yine bu bölgede kayıtlı işyeri, kanuni iş merkezi veya şubesi bulunan bütün tüzel kişi veya kişiler ortaklığı ifade etmektedir.

TÜRKİYE GÜMRÜK BÖLGESİ

Türkiye Cumhuriyeti topraklarını, kara sularını, iç sularını ve hava sahasını kapsayan bölgeyi ifade etmektedir.

TÜRKİYE TİCARET MERKEZİ

Kuruluş ve işleyişine ilişkin usul ve esasları Ekonomi Bakanlığınca belirlenen, işletici şirket tarafından yurt dışında açılan, Kullanıcı Şirketlerin Türkiye’de üretilen ürünlerinin tanıtım ve pazarlanmasında etkinlik sağlanması amacıyla mağaza/ofis/ depo/showroom birimlerini bulunduran ve danışmanlık/ iş geliştirme hizmetlerinin sunulduğu merkezleri ifade eder.

(TOBB)

TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ

TOBB, özel sektörün Türkiye’de mesleki üst kuruluşu ve yasal temsilcisidir. TOBB 81 il 160 ilçeye yayılmış 365 oda ve borsanın (Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Ticaret ve Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odası ve Ticaret Borsası) üst kuruluşudur.

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

U

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

UCP 600 (UNIFORM CUSTOM OF PRACTICE 600) (AKREDİTİF KURALLARI)

Milletlerarası Ticaret Odasının akreditiflerle ilgili geliştirdiği, 1 Temmuz 2007’de yürürlüğe giren uluslararası akreditife ilişkin standart kurallardır.

ULUSLARARASI AKREDİTASYON FORUMU

(INTERNATIOANAL ACREDITATION FORUM)

1994’te kurulan Uluslararası Akreditasyon Forumu’nun amacı, belgelendirme alanında faaliyet gösteren akreditasyon kurumları arasında iş birliğini sağlamaktır.

ULUSLARARASI PARA FONU

(INTERNATIONAL MONEY FUND, IMF)

Dünya Bankası ile birlikte 1944 yılında toplanan Bretton Woods Konferanslarında kurulmuş ve 1946’da faaliyete geçmiştir. Başlıca amacı, uluslararası para sisteminin düzenli şekilde işlemlerini sağlamak ve üye ülkelerin dış ödeme güçlüklerinin çözümüne katkıda bulunmaktır.

ULUSLARARASI STANDARTLAR

(INTERNATIONAL STANDARTS)

Dünya ölçeğinde geçerli olan ISO standartları, HACCP gibi uluslararası standartlardır.

ULUSLARARASI TESLİM ŞEKİLLERİ

(INCOTERMS)

Milletlerarası Ticaret Odası tarafından oluşturulan, uluslararası ticarete (iç ticarete

de kullanılabilir) malların bir ülkeden başka bir ülkeye gönderilme sürecinde, satıcı ile alıcının hak ve yükümlülüklerini belirleyen uluslararası standart kurallar (marka) bütünüdür.

UNCONFIRMED L/C

(Bkz. Teyitsiz Akreditif)

UR-GE PROJESİ

Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi Hakkında 2010/8 tebliğ kapsamında, İşbirliği Kuruluşlarınca, üyesi şirketlere yönelik olarak yürütülen; amacı, kapsamı, süresi ile bütçesi belirlenmiş ihtiyaç analizi, istihdam, eğitim, danışmanlık, yurtdışı pazarlama ve alım heyeti faaliyetlerinden oluşan ve azami 3 yıl süreyi kapsayan projeyi ifade eder.

UNITED NATIONS (UN)

(Bkz. Birleşmiş Milletler)

UYGUN İBRAZ

(COMPLYING PRESENTATION)

Akreditifli işlemlerde, akreditifin şartlarına, UCP kurallarının uygulanabilir hükümlerine ve Uluslararası Standart Bankacılık Uygulamasına uygun bir ibraz anlamına gelir.

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

Ü

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

ÜÇGEN TRAFİK

Gümrük Birliği Gümrük Bölgesinin bir parçasından geçici olarak ihraç edilerek üçüncü ülkede işlem görmüş ürünlerin, Gümrük Birliği Gümrük bölgesinin diğer parçasında kısmi veya tam muafiyetle serbest dolaşıma girmesi usulüdür. Üçgen trafik çerçevesinde INF-2 bilgi formu kullanılır.

ÜÇÜNCÜ ÜLKE

(THIRD COUNTRY)

AB terminolojisi içerisinde yer alan üçüncü ülke kavramı, AB üyesi olmayan ülkeler için kullanılmaktadır.

ÜLKE DİSTRİBÜTÖRÜ

İhracatçı firmanın malını ithalatçı ülkede satmaya yetkili tek kuruluştur.

ÜRETİM FAKTÖRLERİ

(FACTORS OF PRODUCTIONS)

Bir ürünün ortaya çıkabilmesi için gerekli olan unsurlardır. Ekonomi ve İşletme biliminin en temel kavramlarından biri olan üretim faktörleri genel olarak dört unsurdan oluşur. Bunlar, doğal kaynak, sermaye, emek ve girişimciliktir.

ÜRÜN YAŞAM EĞRİSİ

(PRODUCT LIFE CYCLE)

Bir ürünün ortaya çıkış ve satış tarihçesini belli bir sistematik ve grafik olarak gösteren bir kavramdır gibi ürün yaşam eğrisi temel olarak dört aşamadan oluşur. Bunlar; Giriş (sunuş-tanıtma) dönemi, gelişme dönemi, olgunluk dönemi, gerileme dönemidir

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

V

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

VADELİ AKREDİTİF

(DEFERRED PAYMENT LETTER OF CREDIT)

Akreditif çeşitlerinden birisi olup, bu akreditif çeşidinde, lehtara yapılacak olan ödeme, lehtarın akreditif şartlarına göre uygun belge ibrazı yaptıktan sonra, akreditifte belirlenen vade sonunda ödenir.

VADELİ İŞLEM SÖZLEŞMESİ

(FUTURES)

Belirli bir miktar, kalite ve koşullarla standartlaştırılmış bir malın, menkul değer, göstergenin ya da yabancı paranın, işlem anında o vadeli işlem borsasında piyasa güçlerince belirlenen fiyattan, gelecekte belirli bir tarihte, yerde ve koşullarda teslim alınmasını ve teslim edilmesini içeren yasal olarak bağlayıcı sözleşmedir.

VALÖR

(VALUE DATE)

Faiz hesaplamasına başlangıç oluşturan tarihtir. Kredi hesaplarına alacak geçen hareketler için işlemin yapıldığı günü takip eden ilk iş günüdür. Borç geçen işlemler için ise işlemin yapıldığı gündür.

VARIŞ LİMANI

(PORT OF DESTINATION)

Malın ithalatçıya teslim edileceği ve boşaltmanın yapılacağı liman

VERGİ

(TAX)

Kamu hizmetlerini karşılamak amacıyla, kişilerden ve kuruluşlardan kanun yoluyla

toplanan paralardır. Diğer bir ifadeyle vergi, devlet ve diğer kamu kuruluşlarının, kamu hizmetlerinin finansmanını karşılamak üzere gerçek ve tüzel kişilerden alınan paradır.

VERGİ ERTELEMESİ

(TAX HOLIDAY/POSTPONING)

Belirli bir süre zarfında devlet tarafından bir şirkete tanınan tercihli vergi uygulamasıdır.

VERGİ İSTİSNASI

(TAX EXCLUSION)

Vergilendirilmiş bir yükümlülüğün kısmen veya tamamen, sürekli veya geçici olarak vergi dışında tutulmasıdır.

VERİMLİLİK

(PRODUCTIVITY)

Verimlilik genellikle “geniş” ve “dar” anlamda olmak üzere iki biçimde tanımlanmaktadır. Geniş anlamda verimlilik, ekonomik amaçlara ulaşmada araçların duyarlılık ve etkinliğini ölçen soyut bir kavram olarak tanımlanmaktadır. Dar anlamda verimlilik ise, teknik açıdan verimlilik ile aynı anlama gelmekte ve üretim miktarı (çıktı) ile üretim faktörleri miktarı (girdi) arasındaki fiziksel ilişkiyi belirtir. Dolayısıyla Çıktı / Girdi şeklinde ifade edilir.

VESAİK

(DOCUMENTS)

Dış ticaret sürecinde kullanılan evrakların tümünü ifade eder. Özellikle akreditif ve diğer bankacılık işlemlerinde fatura, konşimento, vb. belgelerin genel adı olarak ta kullanılır.

VESAİK MUKABİLİ ÖDEME

(*CASH AGAINST DOCUMENTS*)

Uluslararası ticarete kullanılan ödeme şekillerinden birisidir. Bu ödeme şeklinde, satıcı firma alıcının malları çekmesine yarayan evrakları şartlı olarak kendi bankasına verir ve evraklar ithalatçı bankaya gönderilir. Alıcı, ithalatı yapabilmesi için gerekli olan evrakları almak için mal bedelini kendi bankasına ödemesi gerekir.

VESSEL

(Bkz. Şilep)

VETERİNER SERTİFİKASI

Canlı hayvan ve hayvansal ürünlerin ihraç ve ithalatı esnasında bu ürünlerin sağlıklı olduğuna ve herhangi bir hastalık taşımadığına dair ilgili gümrüklerde resmi veteriner hekim tarafından yapılan kontrollerin sonucunda verilen bir belgedir.

VOLATİLİTE

(*VOLATILITY*)

Bir kıymetin fiyatlarındaki değişkenliği ifade eder.

VOLUNTARY EXPORT RESTRICTIONS

(Bkz. Gönüllü İhracat Kısıtlamaları)

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

W

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

WAREHOUSE

(Bkz. Antrepo)

WAREHOUSE RECEIPT

(Bkz. Antrepo Makbuzu)

WEIGHT NOTE

(Bkz. Çeki Listesi)

WHOSELLER

(Bkz. Toptancı)

WTO

WORLD TRADE ORGANIZATION

(Bkz. Dünya Ticaret Örgütü)

WWW

(WORLD WIDE WEB)

İnternet üzerinde yayınlanan birbirleriyle bağlantılı hiper-metin dokümanlarından oluşan bir bilgi sistemidir. Bu dokümanların her birine Web sayfası adı verilir

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

Y

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

YABANCI FİRMA KATILIMLI SEKTÖREL FUAR

Yurt dışında gerçekleştirilen fuar katılımlarının desteklenmesine ilişkin 2009/5 tebliğ kapsamında; Ekonomi Bakanlığı tarafından görevlendirilen organizatörlerce sektör bazında ihraç ürünlerimizin tanıtımı amacıyla yurt dışında gerçekleştirilen, yabancı katılımcıların da iştirakine açık uluslararası sektörel nitelikli fuar organizasyonlarını ifade eder.

YEŞİL HAT

İlgili gümrük idarelerinde eşyanın belge kontrolüne veya fiziki muayeneye tabi tutulmadığı hatırdır.

YEŞİL ŞARTLI AKREDİTİF

(GREEN CLAUSE L/C)

Akreditif çeşitlerinden birisi olup, bu akreditif çeşidinde, lehtar vadesinden önce belirlenen tutar kadar finanse edilir. Dolayısıyla akreditifte ödenmesi gereken toplam tutar içinde belirlenen tutar, akreditif açıldıktan sonra belge ibrazı (depo makbuzu veya üçüncü bir firmanın raporu) karşılığında lehtara ödeme yapılmasıdır.

YETKİLİ MÜESESE

Kambiyo mevzuatı kapsamında, ilgili bakanlıkça tespit edilen usul ve esaslar çerçevesinde dövize ilişkin işlemler yapmasına izin verilen ve kıymetli maden, taş ve eşyalara ilişkin işlemler de yapabilen anonim şirketleridir.

YURT DIŞINA E TİCARET

Uzaktan iletişim araçlarıyla başka bir ülkeye yönelik olarak gerçekleştirilen mesafeli mal satışı ifade eder.

YURT DIŞI FUAR ORGANİZASYONU

Yurt dışında gerçekleştirilen fuar katılımlarının desteklenmesine ilişkin 2009/5 tebliğ kapsamında; Türk ihraç ürünlerinin tanıtılması ve pazarlanması amacıyla yurt dışında düzenlenen; Türk İhraç Ürünleri Fuarı, Sektörel Türk İhraç Ürünleri Fuarı, Yabancı Firma Katılımlı Sektörel Fuar ve Milli Katılım organizasyonunu ifade eder.

YURT DIŞI PAZAR ARAŞTIRMA GEZİSİ

Pazar Araştırması ve Pazara Giriş Desteği Hakkında 2011/1 Tebliğ kapsamında, Yeni ihraç pazarları yaratılması ve geleneksel pazarlarda pazar payımızın artırılması için Türkiye'de sınai ve/veya ticari faaliyette bulunan şirketlerin yurt dışı pazarlar hakkında bilgi sağlaması ve potansiyel alıcılarla iş görüşmeleri yapmaları amacıyla yurt dışında gerçekleştirdikleri araştırma gezisini ifade eder.

YURT DIŞI SATIŞ OFİSİ/ŞİRKETİ

İhracatçı firmalar, diğer ülkelerde satışlarını direkt o ülke içerisinde pazarlamasını yapmak üzere kendi satış bürolarını kurmuş oldukları bir ihracat modelidir.

YURT DIŞI SATIŞ TEMSİLCİLERİ

İhracatçı firmanın ihracat yaptığı veya yapmayı düşündüğü ülkede kurulu olan ve ihracatçı firmanın yurtdışı pazarlarda temsil edip ihracatçı firma adına satış yapan firmalardır.

YÜKLEME

(*LADING*)

Malların sevkiyatının yapılması için yüklenmesi

YÜKLEME KONŞİMENTOSU

(*SHIPPED BILL OF LADING*)

Malların gemiye alınmış veya yükletilmiş olduğu kaydıı içeren konşimento. Bunlar malın gemiye fiilen yüklenmesinden sonra düzenlediklerinden akreditifli işlemlerde bankalar açısından geçerli konşimento türüdür.

YÜKLEME LİMANI

(*PORT OF SHIPMENT*)

Sevk edilecek malların, ilgili gemiye yüklendiğı liman

YÜKLEME NOTASI

Uluslararası taşıma firmasının, taşıma belgesini düzenlerken ihtiyacı olan bilgileri barındıran, ihracatçı tarafından düzenlenip, nakliyeciy firmaya gönderilen belgedir.

YÜKLEME ORDİNOSU

(*MATE'S RECEIPT*)

Malın taşıyana teslim edildiğı ve gemiye

yüklendiğini belgeleyen bu doküman ile yükleyici konşimentoyu talep etme hakkını elde etmektedir.

**İHRACAT
TERİMLER
SÖZLÜĞÜ**

Z

**DOĞU ANADOLU
İHRACATÇILAR BİRLİĞİ**

ZAMANAŞIMI

(PRESCRIPTION)

Hukuk kurallarının kişilere tanıdığı hakların, getirdiği yaptırımların yine hukuk kuralları ile belirlenen süreleri aşmasıdır. Süresi aşılın zaman bir hak kazanma veya sorumluluktan kurtulma durumu olabilir.

ZARAR

(DAMAGE /LOSS)

Belirli bir faaliyet dönemi sonunda, işletmenin dönem içi giderlerinin dönem içi gelirlerinden fazla olması durumudur. Zarar sonucunda sermayede veya kârdaki azalma meydana gelir.

ZEYİLNAME

(ANNEX)

Sigorta poliçesi üzerinde herhangi bir değişiklik, ilave, iptal gibi durumlar olduğunda düzenlenen belgelere denir.

ZİNCİR RESTORAN

Türk Ürünlerinin Yurt Dışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi ve TURQUALITY®'nin desteklenmesi hakkında 2006/4 Tebliğ kapsamında, Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde faaliyette bulunan ve yurtiçinde en az 5 lokanta\kafe ile yurtdışında işletilen en az 1 lokanta\kafeden oluşan zinciri (otel bünyesinde otel tarafından kendi markası ile işletilen lokantalar\kafeler hariç) ifade eder.

KAYNAKÇA

KİTAPLAR

ALPAR Cem, ONGUN Tuba. **Dış Ticaret Ansiklopedik Sözlük**, (4. Baskı) Turhan Kitabevi, Ankara, Mart 1993.

Avrupa Topluluğu Sözlüğü, Pelin Ofset Matbaacılık, Ağustos 1984.

İhracat Terimleri Sözlüğü, İGEME 2010 Ankara.

YILMAZ, M. **111 Soruda Akreditif**, Optimist Kitabevi, İstanbul, Kasım 2013.

YILMAZ, M. ve ÖZKEN, A. **111 Soruda Incoterms**, Optimist Kitabevi, İstanbul, Nisan 2013.

YILMAZ, M ve ÖZKEN A. **İhracat Anlamak ve Yönetmek İçin Bilmeniz Gereken Her Şey**, (2. Baskı) Optimist Yayınları, İstanbul, Haziran 2013.

YILMAZ, M. **111 Soruda İhracat**, Optimist Kitabevi, İstanbul, Ekim2014.

YILMAZ, M. ve ÖZKEN, A. **Dış Ticarete Giriş**, (3. Baskı) Gazi Kitabevi, Ankara, Ekim 2015.

YILMAZ, M. **“Dış Ticarete Teslim Şekilleri INCOTERMS”** Soncağ Yayıncılık, 2016 Ankara

YILMAZ, M (Ed.) **“İhracata Yönelik Devlet Yardımları Kolay Mevzuat”** Gazi Kitapevi, Mayıs,2014.

WEB SAYFALARI

www.ekonomi.gov.tr

www.eximbank.gov.tr

www.daib.org.tr

www.gtb.gov.tr

www.muhasebeturk.org

www.oaib.org.tr

www.tim.org.tr

www.tobb.org.tr

YAZAR

Girne Amerikan Üniversitesi İngilizce İşletme Bölümünü bitirmiş, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde "İşletme Yönetimi" alanında yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. YILMAZ, 2004 yılından beri özel firmalara danışmanlık hizmeti sunmaktadır. Ekonomi Bakanlığı ve Türkiye İhracatçılar Meclisine bağlı, (Ege İhracatçıları Birliği, Doğu Anadolu İhracatçıları Birliği, Güneydoğu Anadolu İhracatçıları Birliği, Akdeniz İhracatçıları Birliği)İhracatçıları Birliklerinde eğitim veren YILMAZ, aynı zamanda Ticaret ve Sanayi Odalarında, Sivil Toplum Kuruluşlarında dış ticaretin değişik konularında seminer ve eğitimler vermektedir. Ayrıca Üniversitelerin Sürekli Eğitim Merkezlerinde (Yaşar Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi YÜSEM, Dokuz Eylül Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi DESEM, Gediz Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi GESEM, Mustafa Kemal Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi MUSİGEM) değişik dönemlerde eğitim vermiştir. Ayrıca İzmir, Uşak ve Konya ABİGEM'in düzenlediği Dış ticaret programlarında eğitim vermektedir. YILMAZ, Gediz Üniversitesinin Dış Ticaret Programının açılma sürecinde aktif rol alan almış ve dört yıl boyunca aynı üniversitenin Dış Ticaret Program sorumlusu olarak görev almıştır. MUĞLA ÜNİVERSİTESİ (Muğla MYO ve Dalaman MYO) GEDİZ ÜNİVERSİTESİ MYO ve YAŞAR ÜNİVERSİTESİ MYO'nun Dış Ticaret Programlarında Dış Ticaret dersleri veren yazar, şu an YAŞAR ÜNİVERSİTESİ Dış Ticaret Programında ve Uluslararası Ticaret ve Finansman Yüksek Lisans bölümünde yarı zamanlı olarak dersler vermektedir. Yılmaz'ın Dış Ticaret üzerine ortak ve tek yazılan 13 kitabı bulunmakla birlikte birçok dergide makaleleri yayımlanmıştır.

Mutlu YILMAZ

